

Jaarverslag 2019

Gelderse Natuur en Milieufederatie

Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie

Jansbuitensingel 14

6811 AB Arnhem

KvK nummer 41046129

maart 2020

De Gelderse Natuur en Milieufederatie wordt ondersteund door de provincie Gelderland en de Nationale Postcode Loterij.

Wij worden gesteund door

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	2
BESTUURSVERSLAG.....	3
DOELREALISATIE - INHOUDELIJK VERSLAG	7
MOOI GELDERLAND Speerpunt Kwaliteit natuur	8
DUURZAAM GELDERLAND Speerpunt Klimaat en Energie.....	15
STERK NETWERK Speerpunt Participatie en netwerken	18
Begroting en bestedingen werkplan 2020.....	24
Financieel jaarverslag 2019	26
Resultaten.....	26
Analyse resultaat ten opzichte van begroting 2019	27
Kosten beheer en administratie	28
Jaarrekening 2019.....	29
Balans per 31 december 2019	29
Staat van baten en lasten 2019	31
Kasstroomoverzicht	33
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	34
Toelichting op de balans per 31 december 2019	38
Toelichting op de staat van baten en lasten 2019.....	44
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	52
Bijlagen	57
Bijlage 1: Verantwoording bijdrage fonds provinciale milieufederaties.....	57
Bijlage 2: Overzicht ontvangsten 2019 van Stichting De Natuur en Milieufederaties	58
Bijlage 3: Werkelijke totale kosten verdeeld naar doelstelling.....	59
Bijlage 4: Werkelijke kosten en aandeel budgetsubsidie	60
Bijlage 5: Verantwoordingsverklaring vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie	63
Bijlage 6: Klachtenprocedure.....	66

VOORWOORD

Het maatschappelijk belang van de thema's waar de Gelderse Natuur en Milieufederatie aan werkt, was zelden zo groot als in 2019. Het Klimaatakkoord is getekend, Regionale Energie Strategieën worden voorbereid, het Gelders Energie Akkoord werkt voor 5 programma's aan de uitvoering, we lanceerden het Actieplan Natuurinclusieve landbouw, er is aandacht voor biodiversiteit met het Deltaplan biodiversiteitsherstel voorop, in mei ontstond door de uitspraak van het Hof een stikstofcrisis en staat natuurherstel meer dan ooit in de belangstelling.

Er kwam veel op ons af; de tijden zijn druk.

Er zijn mooie nieuwe projecten gestart: de Participatiecoalitie en Plan Boom. Het GEA-programma Landbouw en grondgebruik kon na een jaar voorinvestering nu met ondersteuning worden uitgewerkt tot de start voor een uitvoeringsprogramma. En we zijn, na een periode van vertraging als gevolg van de stikstofcrisis, gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve landbouw.

We hebben de gebiedsontwikkeling Hattemerpoort afgerond. We zijn buitengewoon trots dat nagenoeg alle doelen zijn behaald. Deze natuurpoort tussen Veluwe en IJsseldal is versterkt en biedt ruimte voor dieren als leefgebied en om zich te verplaatsen tussen de natuurgebieden.

De druk op de ruimte was al groot en die druk neemt toe. We leveren inbreng voor goede borging van natuur, landschap en leefomgeving in het omgevingsbeleid. Binnen de participatiecoalitie en in de regio's voeren we debat over het potentieel voor duurzame opwek en een goede ruimtelijke kwaliteit, met versterking van natuur en landschap. Deze debatten gaan met de nodige emoties gepaard. Wij zetten ons ervoor in dat het proces rond initiatieven en ruimtelijk beleid ruim gelegenheid geeft aan lokale betrokkenheid.

De vereniging is actief. De Ledenvergaderingen en bijeenkomsten zijn goed bezocht. Nieuw in 2019 waren achterban-bijeenkomsten in alle RES-regio's in samenwerking met Energie Samen.

Het aantal leden is in 2019 gelijk gebleven. In de werkorganisatie hebben personele wisselingen plaatsgehad; sinds het najaar is het team weer op sterkte.

In 2020 laten wij natuurlijk volop van ons horen. En wij brengen een nieuwe Meerjarenstrategie 2020-2024 uit.

Tot ziens in 2020!

Dirk van Uitert, voorzitter
Petra Souwerbren, directeur

Jaarbericht 2019

Wij hebben het Jaarbericht 2019 uitgebracht. Een geïllustreerd verslag van ons werk, onze impact en de voortgang in projecten.

Het Jaarbericht 2019 vindt u [hier](#).

Voorliggend jaarverslag dient ter formele verantwoording.

BESTUURSVERSLAG

Onze missie

Onze droom is een provincie met een afwisselend landschap, rijke biodiversiteit, ruimte voor de natuur en een schoon milieu voor nu en later.

Een provincie waarin bedrijven energieneutraal en circulair zijn, waar burgers genieten van schone lucht, stilte en een donkere nacht.

Een provincie waarop haar inwoners trots zijn.

Wat doen wij?

Doel conform onze statuten

De Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie heeft ten doel de bevordering van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieuzorg in de provincie Gelderland, alles in de meest ruime zin.

De Vereniging streeft dit doel na, onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging.

Verantwoording

Het bestuur van de Gelderse Natuur en Milieufederatie past voor de verantwoording de richtlijnen Goede doelenorganisaties RJ 650 toe.

Financieel beheer en controle

De Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie zet zich in voor maatschappelijke doelen en heeft geen winstoogmerk.

De financiële administratie werd in eigen beheer gedaan. De salarisadministratie is uitbesteed aan De Lorijn Accountants en Belastingadviseurs.

De accountantscontrole is uitgevoerd door FreshFinance. De controleverklaring is in de jaarrekening opgenomen.

CBF-keurmerk en ANBI

De GNMF heeft sinds 2002 het CBF-keurmerk voor goede doelen. In het laatste kwartaal van 2015 is een periodieke (driejaarlijkse) toets gestart en is op verzoek de GNMF beoordeeld als Fondsenwervende instelling.

Gegevensbescherming

In de afgelopen jaren is met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming een nieuw databeveiligingsbeleid geïmplementeerd, waaronder een gebruikersrichtlijn voor alle medewerkers voor het veilig omgaan met persoonsgegevens. Medewerkers krijgen alleen toegang tot gegevens waar zij uit hoofde van hun functie toegang tot moeten hebben. Een privacyverklaring op de website geeft inzicht in welke persoonsgegevens de GNMF opslaat, met welk doel en hoe deze zijn te zien of te verwijderen. Daarnaast zijn alle gegevens op computers als ook de back-up beveiligd met wachtwoorden. Hiermee voldoet de GNMF aan de bovengenoemde Algemene Verordening.

Risico's en onzekerheden

Per 31 december 2020 eindigt het 4-jarig programma op basis waarvan de provincie Gelderland jaarlijkse budgetsubsidie aan de GNMF toekent. De GNMF dient voor de zomer 2020 een Meerjaren Strategie en voorstel voor de budgetsubsidie in bij de provincie. Hierover heeft een positief gesprek met de portefeuillehouder in GS plaatsgehad. In het voorjaar van 2020 is geïnvesteerd in contacten met de (deels nieuwe) leden van Provinciale Staten.

De samenwerking tussen de Nationale PostcodeLoterij en de 12 Natuur en Milieufederaties wordt vijfjaarlijks geëvalueerd. In 2015 is deze geëvalueerd en met 5 jaar verlengd. In 2020 zal opnieuw een evaluatie plaatsvinden. Er zijn geen signalen die erop wijzen dat de jaarlijkse bijdrage onzeker is.

Vooruitblik naar 2020

Het meerjarenprogramma voor gebiedsregie Natuurontwikkeling Hattemerpoort is beëindigd. Daar staat tegenover dat een nieuwe meerjarenprogramma in voorbereiding is: een Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve landbouw, als vervolg op het Actieplan.

Als gevolg van de beslissing van de provincie om de rol van GEA-programma-regisseurs per maart 2020 openbaar aan te besteden, is de verwachting dat de Gelderse Natuur en Milieufederatie deze rol niet langer zal krijgen.

De in 2019 gestarte Verkenning Natuur en landbouw in de Wilpse Klei wordt in maart 2020 door ons gestopt. Als gevolg van gebrek aan vertrouwen bij de lokale landbouw heeft de provincie besloten de Verkenning aan een andere partij in opdracht te geven.

In maart 2020 is de Corona-crisis uitgebroken. De gevolgen voor economie en bestuur zullen heel groot zijn. Hoe de gevolgen ons zullen raken is nog niet bekend, maar we moeten tenminste rekening houden met het volgende. Naar verwachting zullen baten van (bedrijfs)vrienden lager zijn. Acquisitie van het uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve landbouw loopt mogelijk vertraging op, omdat het politieke proces opgeschort is. Acquisitie van nieuwe projecten heeft eveneens waarschijnlijk te maken met vertraging in bestuurlijke processen, respectievelijk lagere prioriteit voor ons werkveld ten gunste van de volksgezondheid. Of de uitvoering van lopende projecten volgens plan en tijdpad kan verlopen, is nog niet bekend. We moeten er rekening mee houden dat ook hier vertraging optreedt.

De consequentie hiervan is dat we de werkvoorraad en dekking frequent zullen monitoren en wanneer nodig zullen moeten ingrijpen.

Organisatie

De organisatie van de GNMF bestaat uit de Algemene ledenvergadering (ALV), het bestuur en het professioneel bureau. De ALV stelt als hoogste orgaan het werkplan en het jaarverslag vast en benoemt/ontslaat bestuursleden. Het bestuur bestuurt op hoofdlijnen en is namens de leden eindverantwoordelijk voor het in alle opzichten reilen en zeilen van de GNMF. Het bestuur is namens de leden werkgever voor de directeur.

De directeur verzorgt de dagelijkse leiding van het professioneel bureau en bereidt de P&C-processen voor. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur.

De werkorganisatie bestaat uit medewerkers voor secretariaat, administratie, directie, communicatie, projecten en inhoudelijk.

De bestuurlijke opzet van de GNMF is conform de CBF-vereisten.

Bestuur

Het bestuur van de GNMF bestond per 31 december 2019 uit 6 leden.

Bestuursleden en hun zittingsperiode

Naam	Functie	Benoemd per	Aftredend uiterlijk
Dhr. D.H. van Uitert	voorzitter	april 2015	april 2023
Dhr. H.J. Brons	secretaris	februari 2013	april 2021
Dhr. L.J.M.G. Dortmans	lid	november 2018	november 2026
Dhr. H.P. Potman	lid	november 2018	november 2026
Mevr. C.T.E.M. Haubrich-Gooskens	vicevoorzitter	april 2015	april 2023
Mevr. Y. Kleefkens	penningmeester	november 2017	november 2025

Benoeming Bestuur

Een bestuurslid wordt benoemd voor een zittingsperiode van 4 jaar. Bestuursleden kunnen één maal voor een aansluitende periode worden herbenoemd. Het bestuur draagt kandidaat-bestuursleden voor aan de Algemene Ledenvergadering. Bestuursleden worden benoemd door de Algemene Ledenvergadering bij meerderheidsbesluit.

Relevante nevenfuncties leden bestuur en directie

Dhr. H.J. Brons:

- bestuurslid Vereniging Mooi Wageningen (lid-organisatie van de GNMF).

Mevr. C.T.E.M. Haubrich-Gooskens:

- lid RvT Geldersch Landschap en Kasteelen;
- voorzitter Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (lid-organisatie van de GNMF).

Dhr. D.H. van Uitert:

- eigenaar Adviespraktijk VraaghetaanDirk;
- voorzitter St. Drielse Veer;
- voorzitter St. Vrienden van de Veluwe (lid-organisatie van de GNMF);
- vicevoorzitter RvT Driegasthuizengroep;
- voorzitter Regionale Adviesraad Doelgroepenvervoer Arnhem-Nijmegen;
- voorzitter Stichting Erkend Veluws Streekproduct;
- bestuurslid St. Natuurcentrum Arnhem;
- voorzitter RvA van Aanbestedingsinstituut Mobiliteit.

Mevr. Y. Kleefkens:

-

Dhr. L.J.M.G. Dortmans

-

Dhr. H.P. Potman

-

Mevr. P.S. Souwerbren

- Lid Raad van toezicht Good Fish Foundation;
- Bestuur stichting Gemeynt De Es, penningmeester.

Functioneren en beloning bestuur

In 2019 is door het bestuur van de GNMF vijf maal vergaderd: vier reguliere vergaderingen en een bijeenkomst voor evaluatie van het eigen functioneren. De juni-vergadering heeft door omstandigheden van meerdere bestuursleden schriftelijk plaatsgevonden. Lidmaatschap van het bestuur is op onbezoldigde basis. Er bestaat de mogelijkheid om reis- en eventuele verblijfskosten te declareren.

Bureau en medewerkers

Ultimo 2019 bestond de formatie uit totaal 11 personen (fte: 7,79). In 2018: 7,85 fte.

Beloning

De GNMF hanteert een eigen loongebouw, dat is afgeleid van de in het verleden door de provincie Gelderland vastgestelde salarisschalen voor gesubsidieerde instellingen. De bezoldiging van de directeur maakt onderdeel uit van dit loongebouw. Per 1 mei 2018 is door het bestuur de beloning directeur vastgesteld.

Ziekteverzuim

Gemiddeld ziekteverzuim lag in 2019 op 3,6%. In 2018 was het verzuimpercentage 8,3%.

Vrijwilligers en stagiaires

Het bureau van de GNMF werkt met stagiaires en vrijwilligers.

Voor stagiaires sluit de onderwijsinstelling met de GNMF een stage-overeenkomst af. Voor vrijwilligers en stagiaires geldt eenzelfde regeling voor declaratie van onkosten als voor bestuursleden.

Binnen de vereniging zijn veel mensen onbezoldigd actief: in het bestuur, bij lidorganisaties of voor specifieke acties.

Duurzame bedrijfsvoering

De GNMF wil het goede voorbeeld geven. Dat doen wij op het gebied van inkoop en bankieren.

We kopen duurzaam in voor kantoorpapier (FSC), koffie en thee (Bio en Fairtrade), schoonmaak (biologisch afbreekbaar). De GNMF neemt stroom af van Huiskerk Energie met stroom afkomstig van windenergie, zonne-energie en waterkracht. De GNMF is lid van Rijn en IJssel Energiecoöperatie.

Voor (externe) bijeenkomsten streven we naar regionale, vegetarische/veganistische en biologische catering.

De GNMF heeft een betaalrekening bij Triodos bank. Daarnaast hebben we een spaarrekening bij ASN.

Het bureau werkt in een oud, monumentaal huurpand. Energiezuinig is het pand niet. Het pand wordt gedeeld met IVN en is te klein voor de actuele gezamenlijke formatie. We kijken uit naar passende huisvesting.

Klachtenprocedure

De GNMF heeft een klachtenprocedure; deze is opgenomen in bijlage 6.

DOELREALISATIE - INHOUDELIJK VERSLAG

In ons [Jaarbericht 2019](#) hebben we kort en toegankelijk onze resultaten van 2019 gepresenteerd.

In de impactmeting van de 12 Natuur en Milieufederaties drukken we zo kwantitatief mogelijk uit aan welke maatschappelijke effecten ons werk in 2019 heeft bijgedragen. De impactrapportage 2019 is [hier](#) in te zien

In onderstaand overzicht beschrijven we kort resultaat en afwijkingen ten opzichte van de planning voor 2019.

In het oog springen de volgende resultaten:

- ✓ Hattemerpoort gebiedsontwikkeling is afgerond. Natuurdoelstelling behaald.
- ✓ Succesvol groene ambities in het Groenmanifest en de verkiezingscampagne onder de politieke aandacht gebracht en op meerdere onderwerpen terugkomend in het provinciaal bestuursakkoord. Samenwerking met Geldersch Landschap en Kasteelen, Natuurmonumenten, IVN Gelderland en stichting Landschapsbeheer Gelderland.
- ✓ Actieplan Natuurinclusieve Landbouw uitgebracht. Een uitvoeringsgerichte ambitie voor het realiseren van een natuurinclusieve kringlooplandbouw. In coalitie met LTO, Agrarische Collectieven en bovengenoemde 'groene partners'.
- ✓ Met de Natuur en Milieufederaties partner in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel; namens de NMF's leverde de GNMF een kwartiermaker en nam deel in begeleidingscommissie onderzoek WEcR naar Meerkosten biodivers ondernemen.
- ✓ Start van de Participatiecoalitie en samenwerking met Energie Samen Gelderland voor het betrekken van onze brede achterban bij de Regionale Energie Strategieën en het leveren van inbreng voor de RESsen en voor realisatie van duurzame opwek.
- ✓ Uitbrengen van de handleiding Wind- en zonneparken realiseren samen met inwoners voor gemeenten.
- ✓ Aanvraag en toekenning van Plan Boom met de 12 NMF's en De Landschappen. GNMF was actief in het projectteam dat de aanvraag heeft verzorgd.
- ✓ Regisseur voor het GEA-programma Landbouw en grondgebruik. Met vele partners stelden we een uitvoeringsprogramma op, en begeleiden we de start van concrete projecten voor energiebesparing, CO2-vastlegging en duurzame opwek.
- ✓ In december 3 regionale bijeenkomsten georganiseerd voor ons lokale netwerk over het omgevingsbeleid. Daarmee werken we aan kennisdeling en faciliteren we lokale inbreng voor natuur, milieu en landschap.
- ✓ Voorspraak en inspraak voor 44 ruimtelijke plannen, die er in 25 plannen succesvol toe heeft geleid dat het plan is aangepast.

MOOI GELDERLAND | Speerpunt Kwaliteit natuur

Doel en doelgroepen	Activiteiten 2019	Resultaten
Gebiedsregie Hattemerpoort	Vervolgproject 2016-2019	Resultaten 2016-2019
Doel: Hattemerpoort functioneert als ecologische poort en verbindingzone tussen de Veluwe en de IJsselvallei. Realiseren Uitvoeringsprogramma 2015-2019. Doelgroepen: gemeenten Hattem en Heerde, Waterschap, Rijkswaterstaat, lokale grondeigenaren, LTO-Noord, lidorganisatie Landschap en Milieu Hattem en burgers Hattem/Wapenveld.	De GNMF - voert gebiedsregie; - stuurt partijen aan op de uitvoering, stemt uitvoeringsactiviteiten onderling af, signaleert en maakt knelpunten bespreekbaar en komt met voorstellen voor oplossingen; - organiseert de organisatie- en communicatiestructuur; - fungeert als aanspreekpunt voor derden; - communiceert over de voortgang en resultaten.	- 120 hectare agrarische grond omgevormd naar (particulier) natuurbeheer; - ecologische barrière in het Apeldoorns Kanaal is bij dijkversterking passeerbaar gemaakt voor zowel groot als klein wild; - nieuwe fiets- en wandelroutes door de uiterwaard zijn gereed; - recreatierrein op de stuwwal (Ennerveld) wordt aangelegd; impasse is doorbroken; - voor de uiterwaard (Kromholt) is een passend plan in uitvoering, gericht op een kwaliteitsverbetering recreatie en natuur; - publiciteit in huis-aan-huisbladen en op de website www.hattemerpoort.nl; - eindevaluatie van het project is afgerond.
Gebiedsontwikkeling Wilpse klei	Verkenning	Resultaat
GNMF heeft een pre-verkenning in Wilpse klei uitgevoerd en geadviseerd voor een vervolg. Na de zomer 2019 heeft de provincie opdracht verleend voor het uitvoeren van een verkenning. Deze opdracht voert GNMF uit in samenwerking met ANV Veluwe-IJsselzoom. De uitvoering ondervindt hinder van onzekerheid voor de landbouw en gebrek aan vertrouwen in de rol van de GNMF.		

Herstel biodiversiteit	Verkenning	Resultaat
Doel: Project/campagne voor het realiseren extra groen in stedelijk gebied en biodiversiteit in witte gebieden.	De GNMF wil: - bijdragen aan vrijwillige monitoring in witte gebieden; - educatie en communicatie i.s.m. partners opzetten; - lokale acties/projecten rond iconsoorten initiëren; - publieksbewustzijn vergroten door communicatieve acties; - plan bomen uitwerken; - relatie natuurinclusieve landbouw bevorderen, zie elders in dit jaarplan.	Mede als gevolg van de stikstofcrisis is onze inzet anders geweest dan gepland. - landelijk project Plan boom is met inzet van GNMF succesvol geacquireerd; - met enkele partijen uit gemeenten is gesproken en zijn werkafspraken gemaakt; - NMF zijn partner in Deltaplan biodiversiteitsherstel waar gewerkt wordt aan succesfactoren; - In mei 2019 ontstond a.g.v. de juridische uitspraak omtrent de PAS een nieuwe dynamiek rond stikstof. De GNMF heeft landelijk en provinciaal inbreng geleverd en in diverse beleidsprocessen een integrale benadering voor de landbouw bepleit. - De GNMF heeft al begin 2019 gepleit voor verlaging van de snelheid op wegen, met name rond N2000 Veluwe en langs A50.
Ambitie provinciaal beleid natuur en landschap	Verkiezingscampagne	Resultaat
Doel: Bevorderen ambitieus natuurbeleid als passend antwoord op stagnerend herstel van Gelderse biodiversiteit. Doelgroepen: Provinciale Statenfracties en politieke partijen.	De GNMF - werkt samen met de groene partners - organiseert verkiezingsdebat; - zet publicitaire middelen in om de Gelderse kiezer te informeren; - motiveert politieke partijen om in hun partijprogramma en in het bestuursakkoord een ambitieus beleid voor natuur en landschap op te nemen.	Draagvlak bij de Gelderse politiek voor een natuurbeleid dat een positieve bijdrage levert aan (herstel van) de biodiversiteit.

Omgevingsvisie/ Lokale netwerken	Nieuw	Resultaat
Doel: Actieve lokale betrokkenheid bij lokale planvorming met aandacht voor natuur en omgevingskwaliteit. Doelgroepen: - gemeenten en haar inwoners; - achterban GNMF; - lokale netwerken.	De GNMF - faciliteert en organiseert lokale netwerken, groepen inwoners en andere partijen, zodat zij een actieve inbreng kunnen hebben in lokale planvorming op basis van kennis over inhoud en proces; - versterkt de kennis bij lokale mensen over biodiversiteit, klimaat, energie in de leefomgeving, en de relatie met ruimtelijke plannen.	- actief betrokken inwoners in meerdere Gelderse gemeenten ten aanzien van de omgevingsvisie of andere ruimtelijke plannen; - actieve inbreng van en uitwisseling van standpunten tussen deelnemers aan de Participatiecoalitie voor Energie en klimaat. Inbreng geleverd voor de RESsen.
Microplanologie m.b.v. beginspraak	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - het belang van natuur, landschap, water en duurzame drinkwatervoorziening in bestemmingsplannen en andere ruimtelijke/projectplannen is geborgd; - duurzaam ruimtegebruik in diezelfde plannen is geborgd; - milieukwaliteit op het gebied van bodem, lichthinder, lucht en geluid is geborgd. Doelgroepen: gemeenten (en andere overheden) en in 2^e instantie de initiatiefnemers.	De GNMF - levert inbreng m.b.t. ruimtelijke plannen; - reageert op relevante vergunningen/ ontheffingen; - toetst plannen m.b.t. gevolgen voor grondwaterbescherming t.b.v. Vitens; - zoekt proactief contact met gemeenten en partijen om inbreng zo vroeg mogelijk in planproces in te steken om te voorkomen dat reageren via zienswijzen of beroep nog nodig is; - voert publiciteit ten dienste van deze doelen; - werkt samen met terreinbeheerders en de eigen achterban in deze.	- Proactief gereageerd op bestemmingsplannen buitengebied van Gelderse gemeenten; - Inbreng geleverd voor de provinciale omgevingsvisie; - 44 inspraakreacties uitgebracht; - 4 maal beroep aangetekend.
Beroepsprocedures	Structureel werk	Resultaat

Doel: In uiterste gevallen belang van natuur en milieu behartigen door het voeren van een beroepsprocedure. Subdoel: Het voorkomen van precedentwerking en het realiseren van noodzakelijke jurisprudentie. Doelgroepen: Raad van State en rechtbank, bevoegd gezag, initiatiefnemers.	De GNMF - voert overleg met bevoegd gezag e/o initiatiefnemers om de kwaliteit voor natuur, landschap en milieu in een zo vroeg mogelijk stadium van planvorming te borgen; - dient bij onvoldoende resultaat van het overleg een zienswijze of bezwaar in; - stelt in een zeer beperkt aantal gevallen beroep in - werkt hierin zoveel mogelijk samen met andere maatschappelijke organisaties en/of groepen burgers.	Bescherming van natuur en milieu in lopende beroepsprocedures: - beroep Parklaan Ede is ingetrokken wegens overeenkomst met gemeente; - beroep bestemmingsplan Afronding Medel is gegrond verklaard; - beroep bestemmingsplan buitengebied Doetinchem is deels gegrond verklaard; - beroep tegen Tracébesluit doortrekking A15 loopt, zitting in mei 2020.
---	--	--

MOOI GELDERLAND | Speerpunt Mooi Landschap

Doel en doelgroep	Activiteiten in 2019	Resultaat
Logistiek en vliegverkeer	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - overaanbod aan bedrijventerrein voor (grootschalige) logistiek is voorkomen door betere afstemming in de marktregio; - realiseren van overslaglocaties (weg/spoor en weg/water) met betere benutting van bestaande infra en met lokaal draagvlak; - Realisatie van het Landschapspark Danenberg tussen Oosterhout en Slijk-Ewijk als 'compensatie' voor aanleg Park15; - Minder overlast en minder milieubelasting van vliegverkeer Teuge en toekomstig vliegveld Lelystad. Doelgroepen: provincie, rijk en lokale milieu- en bewonersgroepen, bedrijfsleven.	De GNMF - biedt ondersteuning aan kleinschalige regionale overslag weg/water en weg/rail; - levert inspraak, mede gedragen door (lokale) natuur- en milieuorganisaties, voor duurzame logistieke bedrijvigheid; - draagt bij aan ontwikkeling en oplossen knelpunten voor Landschapspark Danenberg; - behartigt belang natuur en (leef-)milieu bij de herziening van het luchtruim voor vliegroutes boven Gelderland en met name de Veluwe; - idem in discussie over het luchthavenbesluit vliegveld Teuge; - ondersteunt vertegenwoordiger 'milieu' in de Commissie Regionaal Overleg Teuge; - behartigt belangen van milieu in Commissie Overleg en Voorlichting Milieuhygiëne Deelen.	- herziening luchtruim vindt plaats, met inbegrip van verbetering van leefbaarheid en natuurkwaliteit; - regionale luchthavens: GNMF neemt deel aan periodiek overleg; - voor de Railterminal Gelderland (voorheen Rail Opstap Punt (ROP) genoemd, is alsnog een m.e.r.-procedure gestart. GNMF heeft een zienswijze ingediend op de notitie Reikwijdte en detailniveau; - ontwikkeling Landschapspark Danenberg blijft achter.

Nacht van de Nacht	Landelijke jaarlijkse campagne	Resultaat
Doelen: - bevorderen bewustzijn van breed publiek omtrent het belang van duisternis; - bevorderen gedragsverandering voor minder verlichting in de nachtelijke uren. Doelgroepen: burgers, ondernemers, overheden.	De GNMF: - coördineert lokale activiteiten van de Nacht van de Nacht in Gelderland; - borgt landelijke afstemming; - organiseert een activiteit m.b.t donkerte op de Veluwe; - genereert aandacht bij de doelgroep; - genereert publiciteit voor de Nacht van de Nacht en de GNMF.	- Nacht van de Nacht geïnitieerd en gecoördineerd; - 46 activiteiten en 2500 deelnemers Nacht van de nacht Gelderland; - aandacht voor het terugdringen van onnodige verlichting.
Duurzaam Waterbeheer	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - verbeteren van de abiotiek in grond- en oppervlaktewaterbeheer voor vitale en veerkrachtige natuur en voldoende schoon water; - verbinden van opgaven voor waterveiligheid en veerkrachtige natuur. Doelgroepen: provincie, waterschappen, gemeenten, bedrijven en actieve burgers.	De GNMF: - zal met partners bijdragen aan het beleid voor strategische watervoorraden; - zal natuurbelangen behartigen t.a.v. waterbeheer en -beleid; - zal samen met landelijke partners in de coalitie Rivieren Natuurlijk bevorderen dat maatregelen voor waterveiligheid samengaan met natuurontwikkeling.	Agenderend en reagerend inbreng geleverd voor beleid en plannen van provincie, waterschappen en Rijkswaterstaat ten behoeve van integratie van natuur en waterbelangen.
Spiegelgroep Waalweelde	Project 2016-2019	Resultaat
De Spiegelgroep Waalweelde zal haar functioneren evalueren. Doel: participatie in WaalWeelde middels 4 B's: Bestuurders, Beambten, Burgers en Bedrijven. Doelgroepen: provincie, waterschappen, gemeenten, bedrijven en actieve burgers.	De GNMF: - levert het secretariaat van de Spiegelgroep; - organiseert een werkconferentie; - formuleert (on)gevraagd advies t.b.v. Spiegelgroep; - organiseert de evaluatie van de Spiegelgroep.	Er heeft een geslaagde werkconferentie plaatsgehad. De evaluatie is afgerond. De Spiegelgroep heeft besloten zichzelf op te heffen.

Duurzame mobiliteit - casus Ede	Verkenning	Resultaat
Doel: Voor de omgeving van Parklaan Ede realiseren omslag van traditionele automobilititeit naar duurzame nieuwe vervoersvormen. Daardoor klimaat en milieu verbeteren en negatieve impact op natuur verkleinen.	Verkennen aanpak in samenwerking met gemeente Ede en SME.	Een meerjarig samenwerkingsproject is gestart.
Geef om Gelderland	Campagne	Resultaat
Doel: Burgers geven blijk van steun aan behoud, bescherming en ontwikkeling van natuur, landschap en leefomgeving in Gelderland en zijn betrokken bij de uitvoering daarvan. Doelgroepen: burgers en (lokale) groepen, overheden, bedrijven.	De GNMF - ontwikkelt ludieke acties voor (draagvlak voor) bescherming van natuur, landschap en leefomgeving, in samenwerking met (lokale) groepen en burgerinitiatieven; - ontwikkelt nieuwe campagnes.	- wegens tijdelijke onderbezetting hebben we minder inzet kunnen leveren dan gewenst; - er heeft 1 wervingsactie plaatsgehad; - werving van leden onder deelnemers aan activiteiten en cursussen; - opname van (een deel van) de deelnemers in het relatienetwerk van de GNMF, zodat zij in de toekomst geïnformeerd en betrokken worden bij het werk voor de Gelderse omgeving.

DUURZAAM GELDERLAND | Speerpunt Klimaat en Energie

Doel en doelgroepen	Activiteiten 2019	Resultaten
Gelders Energie Akkoord (GEA)	Programma	Resultaat
Einddoel: Gelderland energieneutraal in 2050. Doelen 2019: - programmatafels en thematafels dragen effectief bij aan realisatiestrategie; - klimaatopgave Landbouw en landgebruik wordt met draagvlak van relevante actoren uitgewerkt; - GNMF kan effectief bijdragen aan Regionale energie strategie. Doelgroepen/partners: provincie, gemeenten, regio's, energiecoöperaties, waterschappen, bedrijfsleven, terreinbeheerders, kennis- en onderwijsinstellingen.	De GNMF - is initiatiefnemer/aanjager en organisator van samenwerking gericht op draagvlak voor het realiseren van de opgave voor 2023 en voor concrete stappen naar realisatie; - participeert in de stuurgroep van het GEA; - organiseert de tafel Landbouw en landgebruik; - adviseert GEA, provincie en anderen t.a.v. inpassing en realisatie opwekking met zon en wind; - levert bijdragen aan de uitwerking van Regionale Energie Strategie; - draagt bij aan de communicatie door het GEA.	- de nieuwe structuur en inzet op uitvoering van het GEA m.i.v. 2019 is vormgegeven; - beleidskaders voor duurzame opwekking met zon en wind worden breder gedragen; - programma voor Landbouw en landgebruik wordt olv GNMF uitgewerkt; - Belangen van natuur, milieu en participatie komen terug in Regionale Energie Strategie.
Participatie & realisatie zon- en windenergie	Doorlopend werk	Resultaat

Doel 2019: Succesvolle realisatie van zonne- en windparken, als resultaat van een optimaal doorlopen proces, met sterke omgevingsparticipatie en daardoor positieve voorbeeldwerking. Doelgroepen: gemeenten, dak- en grondeigenaren, coöperaties, ontwikkelaars; omwonenden, lokaal belanghebbenden.	De GNMF: - ontwikkelt kennis en geeft advies over beleid, participatie en inpassing; - ontwikkelt aanbevelingen voor coöperatief mede-eigenaarschap, revenuen voor de omgeving; - werkt samen met provincie, GEA-partners, Energie Samen, Wiek-II, HIER Opgewekt en VNG aan kennisdeling en ondersteuning.	- handreiking Wind- en zonneparken realiseren samen met inwoners; - 40 adviezen aan gemeenten, dak- en grondeigenaren, coöperaties, ontwikkelaars, bewonersgroepen en natuur- en landschapsorganisaties over zon- en windenergieprojecten; - Samenwerking in de Participatiecoalitie Gelderland en landelijk.
Begeleiding lokale initiatieven voor zon en/of wind	Opdrachten	Resultaat
Einddoel: Succesvolle realisatie van zonne- en windparken. Doel 2019: Vormgeven van een zorgvuldig proces met sterke omgevingsparticipatie en effectief lokaal beleid. Doelgroepen: gemeenten en waterschappen, grondeigenaren, ontwikkelaars, (energie)coöperaties en bewonersinitiatieven.	De GNMF: - begeleidt en adviseert de gebiedsraad windenergie Duiven; - bevordert in Gelderse gemeenten participatieve projecten voor zon en/of wind.	- Beleidskader zonnevelden gemeente West Betuwe; - Omgevingstraject wind in Duiven i.s.m. gemeenten en waterschap; - Advisering gemeente Beuningen.
Energie servicepunt	Landelijk project NMF's	
		In Gelderland zijn de energieloketten belegd bij gemeenten en energiecoöperaties. GNMF heeft daar geen rol.
Circulaire economie	Verkenning	Resultaat

Doelen: - realiseren van (vergaand) circulair gebruik van grondstoffen; - rol en aanpak van GNMF voor circulaire economie definiëren; - enthousiasme creëren bij bedrijven en overheden in Gelderland om circulair te produceren. Doelgroep : Een nader te selecteren bedrijfstak/ bedrijvencluster en/of overheidsorganisatie.	De GNMF: - onderzoeken in welke bedrijfstak of bedrijfscluster GNMF een zinvolle bijdrage kan leveren aan een ontwikkeling gericht op circulaire economie; - zal een plan van aanpak circulaire economie voor de GNMF opstellen.	- inventarisatie en quick scan kansen aanpak circulaire economie GNMF gereed; - partnerschap NWO-call voor maatschappelijke disseminatie; - partner in Circles; - focus op agrofood en biobased, in aansluiting op onze kennis m.b.t. duurzame landbouw en voedsel, biomassa en hoogwaardige toepassing; - Projectontwikkeling start in 2020.
Bedrijven, energie en milieu	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - in de milieuvergunningen van bedrijven zijn afdoende milieu- en gezondheidsbepalingen gerealiseerd; - bedrijven hebben energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientermin van 5 jaar genomen en maken meer gebruik van duurzame energie; - voorloperbedrijven fungeren als voorbeeld voor andere bedrijven. Doelgroepen: bedrijven en handhavers overheden.	De GNMF: - levert inbreng bij revisievergunningen en omgevingsoverleg; - zoekt proactief de dialoog met bedrijf en bevoegd gezag over vergunningen; - adviseert en bemiddelt n.a.v. klachten van burgers m.b.t. handhaving; - is luis in de pels t.a.v. bedrijven waar veel klachten spelen.	- adviezen geleverd voor (revisie-)vergunningen; - bijgedragen aan energiemaatregelen bedrijven via het GEA-netwerk; - Overeenkomst gesloten voor RRT Neerijnen i.s.m. omwonenden. Onze specialistische inzet voor vergunningen bedrijven bouwen we af wegens herprioritering en wisseling medewerkers. De benodigde kennis is erg specifiek.

STERK NETWERK | Speerpunt Participatie en netwerken

Doel en doelgroepen	Activiteiten	Resultaten
Helpdesk en cursussen: natuur en milieu van onderop	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - leden, lidorganisaties en Gelderse burgers zijn in staat zelf op te komen voor natuur, landschap, leefomgeving en duurzaamheidsbelangen. GNMF speelt belangrijke rol bij deze ondersteuning; - vergroten en actualiseren van het kennisniveau en handelingsperspectief van leden, vrijwilligers van lidorganisaties en medewerkers van TBO's; Doelgroepen: burgers en bewonersgroepen, leden en lidorganisaties (waaronder TBO's). Qua tijdsinspanning zal meer aandacht worden besteed aan vragen van leden en lidorganisaties, dan aan die van niet-leden.	- vragen van lokale natuur- en milieugroepen en burgers beantwoorden met advies op maat; - met leden en lidorganisaties aanleveren van publicaties voor de (lokale) media; - leden en lidorganisaties helpen bij het opzetten van (lokale) campagnes rond Helpdeskvragen die zich daar voor lenen; - één of meer praktijkgerichte cursussen of workshops met professionele sprekers (o.a. de nieuwe omgevingswet); - verstrekken van informatiemateriaal; - gelegenheid om vragen te stellen over eigen casussen.	- 206 adviezen verleend; - 106 helpdeskvragen beantwoord; - cursussen of workshops georganiseerd met gemiddeld 25 deelnemers; - 1 excursie; 6 bijeenkomsten participatiecoalitie, 3 thema-bijeenkomsten omgevingsbeleid. In totaal meer dan 400 deelnemers. - burgers en lokale groepen zien meerwaarde van GNMF en lidmaatschap.
Werving en binding burgers en bedrijven	Structureel werk	

Doelen: - een actieve relatie tussen de GNMF, burgers en bedrijven; - behoud van een achterban met leden en lidorganisaties; - GNMF geldt als dé organisatie voor lokale, regionale en provinciale belangen van natuur, landschap en milieu. Subdoel: - Campagnematig werken en werving is een kernonderdeel van de werkwijze van de GNMF. Doelgroepen: burgers, groepen en bedrijven in Gelderland met belangstelling voor klimaat, natuur en milieu.	De GNMF: - biedt een ruim aanbod aan activiteiten en middelen voor participatie van een breed publiek; - onderhoudt een uitgebreid bestand voor relatiebeheer in Spits; - zorgt ervoor dat zij regelmatig zichtbaar is bij het geïnteresseerde publiek; - onderhoudt relaties met bedrijven gericht op het ontwikkelen en uitdragen van goede voorbeelden op het gebied van duurzaam ondernemen.	Resultaat 2019: - 91 organisaties zijn lid; - 497 particulieren zijn lid van de vereniging GNMF; - 1 campagneactie georganiseerd waaraan werving en binding is gekoppeld; - 24.051 relaties in database - Vanwege tijdelijke onderbezetting is er een campagne minder dan beoogd uitgevoerd en heeft de samenwerking met bedrijfsvrienden minder aandacht gehad
--	--	--

Communicatie en binding leden en lidorganisaties	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - interactie en samenwerking tussen de GNMF en haar leden (lidorganisaties en individuele leden); - behoud en ontwikkeling van een actieve vereniging op lokaal niveau. Doelgroepen: leden, lidorganisaties.	De GNMF: - organiseert twee ALV's; - organiseert regionale en/of inhoudelijke bijeenkomsten; - brengt de behoeften van leden in beeld en ontwikkelt een aanbod daarvoor; - ontwikkelt en onderhoud communicatiemiddelen specifiek voor deze achterban, zoals de seizoensbrief, helpdesk op de website; zie elders.	- deelname van 110 leden aan de ALV's; - inzicht in de behoeften van leden voor ondersteuning en uitwisseling; - bijeenkomsten: zie onder Helpdesk.
Gelders café – klimaat, natuur en leefomgeving	Verenigingsactiviteit	Resultaat
Doel: Gelegenheid creëren voor informeel samenzijn van inwoners, professionals, ambtenaren, politici, ondernemers en onderzoekers met inhoudelijk debat over een duurzaam Gelderland.	We hebben 2 brainstormbijeenkomsten gehouden met interne en externe deelnemers.	Na verkenning hebben we besloten geen nieuw type bijeenkomst te organiseren, maar te versterken in lopende activiteiten.
Bestuurlijke overleggen	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - inbreng en advies geleverd op gebied van natuur-, milieu- en landschap(beleid); - standpunten en belangen uitgewisseld zodat wederzijds begrip ontstaat; - afstemming en samenwerking gerealiseerd, zodat inbreng effectiever wordt. Doelgroep: bestuurders.	- regelmatig (half)jaarlijkse gesprekken met onder andere gedeputeerden. - afhankelijk van projecten overleggen met dijkgraven en wethouders; - deelname aan de PRO.	- naar andere partijen helderheid geschapen over de standpunten van de GNMF; - afgestemde reacties vanuit de Gelderse natuur en milieuorganisaties georganiseerd; - door gesprekken, lobby, uitdragen standpunten en samenwerking invloed uitgeoefend op beslissers.

Natuur en Landschap Overleg; Oogstfeest	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - zorgdragen voor één gezamenlijk geluid en initiatieven vanuit de natuur en milieuorganisaties; - succesvol mede-organiseren van het Oogstfeest, een jaarlijks terugkerende netwerkbijeenkomst waarin de natuur- en milieuorganisaties de opbrengst van hun werk voor de Gelderse natuur laten zien en plannen voor de toekomst presenteren. Doelgroepen: overheden, bedrijven, andere contacten.	- Als voorzitter NLO met TBO's, SLG en IVN strategische uitwisseling en afstemming verzorgen; - Secretariaat NLO verzorgen; - In samenwerking met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Geldersch Landschap, IVN Gelderland en Landschapsbeheer Gelderland organiseren van Oogstfeest en jaarlijkse netwerkbijeenkomst met de Statenleden.	- Secretariaat NLO vormgegeven; - Oogstfeest 2019 mede georganiseerd met 120 deelnemers (175 aanmeldingen); - Gezamenlijke inbreng voor verkiezingen en bestuursakkoord geleverd; - gezamenlijk overleg met gedeputeerden; - gezamenlijke opinie voor stikstofbeleid uitgebracht; - Structurele afstemming over natuurkwaliteit, omgevingsbeleid, stikstof en inbreng t.a.v. provinciaal bestuur.
Samenwerking Natuur en Milieufederaties	Structureel werk	Resultaat
Doelen: - samen effectiever werken aan natuur en milieu door kennisuitwisseling, scholing, afstemming, taakverdeling, schaalvoordelen en door gezamenlijke projecten; - Inbreng leveren in het Algemeen Bestuur van de Natuur en Milieufederaties zodat beleid GNMF en andere NMF's efficiënter en professioneler wordt. Doelgroepen: directie en medewerkers NMF's.	- deelnemen aan thema-overleggen en expertmeetings, scholingsbijeenkomsten, Algemeen Bestuur; - bijdragen aan organisatie van een landelijke Energie-Tweedaagse; - deelname aan schrijfteam project Plan Boom; - trekker voor Directeurenteam Landbouw.	- samenwerking heeft geleid tot meer kennisdeling door medewerkers van de GNMF en de collega-federaties. - met samenwerking zijn projecten geacquireerd: Participatiecoalitie en Plan Boom.

COMMUNICATIE

Doel en doelgroepen	Activiteiten	Resultaten
Communicatie	Structureel werk	
Doelen: - activiteiten en standpunten van de GNMF hebben bekendheid gekregen bij het geïnteresseerde Gelderse publiek; - de communicatie met en informatie voor Provinciale Staten verloopt goed; - dankzij communicatie zijn achterban en geïnteresseerden geïnformeerd over actuele activiteiten van de GNMF. Doelgroepen: geïnteresseerde burgers, leden en lidorganisaties, professionals, ambtenaren, bestuurders en politici, pers.	De GNMF: - genereert publiciteit middels persberichten, social media en persoonlijke contacten; - publiceert opinieartikelen; - verspreidt standpunten, visie en activiteiten via website, e-nieuwsbrieven, en social media; - voert campagnes en gebruikt daarvoor social media; - brengt elke 2 weken een e-nieuwsbrief uit; - brengt voor elke PS-commissievergadering een PS-nieuwsbrief uit; - brengt 3x per jaar een gedrukte Seizoensbrief uit voor een brede groep van belangstellenden; - brengt in 2019 een publieksversie van het jaarverslag uit; - zorgt voor eigentijdse en functionele visuele vormgeving en beeldmateriaal.	- 200 artikelen on- en offline; - 35 items op radio en TV; - 5 opinieartikelen geplaatst; - 31 digitale nieuwsbrieven uitgebracht; - 7.396 abonnees nieuwsbrief; - 6 nieuwsbrieven voor Provinciale Staten; - 2 gedrukte seizoensberichten en 1 jaarbericht; - 3.817 volgers op social media; - 59.160 bezoekers aan websites.

AL 24 JAAR STEUN VAN DE POSTCODE LOTERIJ

Tijdens het jaarlijkse Goed Geld Gala maakt de Nationale Postcode Loterij bekend welke bedragen zij doneren aan goede doelen. Dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij gaat er in 2020 ruim 376 miljoen euro naar 123 goede doelen die zich inzetten voor mens en natuur. De Natuur en Milieufederaties horen al sinds 1996 bij de goede doelen die op een bijdrage mogen rekenen.

De Natuur en Milieufederaties ontvangen dit jaar opnieuw een vaste bijdrage van 2,25 miljoen euro van de Postcode Loterij: een aanzienlijk bedrag waar wij ontzettend blij mee zijn.

Op de foto: Sonja Sars (Netwerksecretaris), Postcode Loterij ambassadeurs Winston Gerschtanowitz en Gaston Starreveld, Annie van de Pas (netwerkdirecteur) en Postcode Loterij ambassadeur Martijn Krabbé – Foto: Roy Beusker Fotografie

10 miljoen bomen

In het najaar van 2019 vielen we ook nog eens extra in de prijzen, toen bekend werd gemaakt dat [Plan Boom](#) mede dankzij de Postcode Loterij van start kon gaan. Met een extra schenking van 2,25 miljoen euro gaan we de komende vier jaar in heel Nederland 10 miljoen bomen planten. “Plan Boom geeft iedereen de kans om direct iets bij te dragen voor het klimaat door mee te doen aan het planten van deze bomen. Daarom ben ik er zo trots op dat we dit plan, samen met een brede coalitie van partners, dankzij de bijdrage van de Postcode Loterij nu kunnen gaan realiseren”, licht een enthousiaste Netwerkdirecteur Annie van de Pas toe.

De Natuur en Milieufederaties zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers enorm dankbaar voor hun bijdrage. Met hun steun kunnen we ons blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies.

Begroting en bestedingen werkplan 2020

BEGROTING EN BESTEDINGEN WERKPLAN 2020							
Inkomsten (in euro)	Begroting	Begroting	Jaarrekening	Uitgaven (in euro)	Begroting	Begroting	Jaarrekening
	2020	2019	2018		2020	2019	2018
Baten subsidies van overheden							
Budgetsubsidie provincie Gelderland	262.350	257.914	249.916	Personeelskosten	551.800	595.600	594.540
Projectsubsidie overheden	-	20.000	17.987	Huisvestingskosten	26.750	30.600	29.006
Baten van particulieren				Kantoorkosten	20.000	26.100	27.001
Contributies leden	12.500	12.500	14.121	Algemene kosten	7.700	7.700	6.246
Giften en donaties	3.000	3.000	14.350	Directe projectkosten	105.900	56.220	89.382
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven				Communicatie	13.600	13.600	5.961
NMF-projecten	79.200	6.900	10.760	Professionalisering	5.000	5.000	2.852
NPL	118.000	118.000	118.000	Afschrijvingskosten	3.275	500	853
Baten van bedrijven	15.300	29.160	38.600	Automatisering	6.500	6.500	4.520
Baten van organisaties zonder winststreven							
Contributies lidorganisaties	5.000	5.000	3.850				
Bijdrage terreinbeheerders	50.800	48.720	48.720				
Overige	-	-	750				
Baten als tegenprestaties levering diensten	216.010	235.640	214.202				
Overige baten	-	-	10.786				
Rente	-	500	255				
Totaal inkomsten	€ 762.160	€ 737.334	€ 742.298	Totaal uitgaven	€ 740.525	€ 741.820	€ 760.360
Resultaat	€ 21.635	-€ 4.486	-€ 18.061				

Werkplan 2020: bestedingen	uren		budgetsubsidie	overige	totaal uren	uurtarief (in €)	kosten uren	budgetsubsidie uren (in €)	overige uren (in €)	totaal uren (in €)	directe kosten	budgetsubsidie (in €)	overige (in €)	totaal directe kosten (in €)	totaal (uren + directe kosten)	totaal budgetsubsidie (in €)	totaal overige (in €)	totaal (in €)
A. MOOI GELDERLAND																		
Speerpunt Kwaliteit Natuur																		
Verkenning Wilpse klei	a		111	111	90,00	-	-	9.990	9.990	-	-	-	-	-	-	-	9.990	9.990
Herstel biodiversiteit en bosherstel	a	100		100	90,00	9.000	-	-	9.000	-	-	-	-	-	-	9.000	-	9.000
Provinciaal beleid natuur en landschap	a		50	50	90,00	-	-	4.500	4.500	-	-	-	-	-	-	-	4.500	4.500
Lokale omgevingsvisies-lokale netwerken	a	150		150	90,00	13.500	-	-	13.500	-	-	-	-	-	-	13.500	-	13.500
Microplanologie GNMf	a		620	620	90,00	-	-	55.800	55.800	-	-	-	-	-	-	-	55.800	55.800
Microplanologie Staatsbosbeheer	a		170	170	90,00	-	-	15.300	15.300	-	-	-	-	-	-	-	15.300	15.300
Microplanologie Vitens	a		240	240	90,00	-	-	21.600	21.600	-	-	-	-	-	-	-	21.600	21.600
Beroepsprocedures	a		200	200	90,00	-	-	18.000	18.000	2.500	-	-	-	2.500	-	2.500	18.000	20.500
Plan Boom	a			0	80,00	-	-	-	-	-	-	-	12.000	12.000	-	-	12.000	12.000
Duurzame mobiliteit Ede	a		110	110	90,00	-	-	9.900	9.900	-	-	-	-	-	-	-	9.900	9.900
Deltaplan biodiversiteitsherstel	a		75	75	80,00	-	-	6.000	6.000	-	-	-	-	-	-	-	6.000	6.000
Speerpunt Mooi Landschap																		
Logistiek, bedrijvigheid en vliegverkeer	a	200		200	90,00	18.000	-	-	18.000	-	-	-	-	-	-	18.000	-	18.000
Nacht van de Nacht	a	80		80	90,00	7.200	-	-	7.200	1.500	-	-	1.500	-	-	8.700	-	8.700
Duurzaam waterbeheer	a	200		200	90,00	18.000	-	-	18.000	-	-	-	-	-	-	18.000	-	18.000
B. DUURZAAM GELDERLAND																		
Speerpunt Klimaat en Energie																		
Gelders Energie Akkoord	b	350		350	90,00	31.500	-	-	31.500	-	-	-	-	-	-	31.500	-	31.500
Duurzame opwek met zon en wind, bevorderen participatie	b	175		175	90,00	15.750	-	-	15.750	-	-	-	-	-	-	15.750	-	15.750
Circulaire economie en milieuprestaties	b	235		235	90,00	21.150	-	-	21.150	-	-	-	-	-	-	21.150	-	21.150
Speerpunt Gezonde Landbouw en Voedsel																		
Agenda Vitaal Platteland/duurzame veehouderij	b	125		125	90,00	11.250	-	-	11.250	-	-	-	-	-	-	11.250	-	11.250
Voedselcampagne Good Food	b	100	100	200	80,00	8.000	8.000	16.000	-	-	-	-	-	-	-	8.000	8.000	16.000
Actieplan natuurinclusieve landbouw	b		550	550	90,00	-	-	49.500	49.500	-	-	-	-	-	-	-	49.500	49.500
GEA / Programma Landbouw en Landgebruik	b		300	300	100,00	-	-	30.000	30.000	-	-	20.000	20.000	-	-	-	50.000	50.000
Watt nou!	b		278	278	90,00	-	-	25.020	25.020	-	-	50.000	50.000	-	-	-	75.020	75.020
Participatiecoalitie	b		745	745	80,00	-	-	59.600	59.600	-	-	-	-	-	-	-	59.600	59.600
C. STERK NETWERK VOOR MOOI EN DUURZAAM GELDERLAND																		
Speerpunt Samenwerking en Lokale Netwerken																		
Geef om Gelderland Academie: helpdesk, cursussen	c	250		250	90,00	22.500	-	-	22.500	2.000	-	-	2.000	-	-	24.500	-	24.500
Werving en binding burgers en bedrijven	c			0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Binding leden en lidorganisaties	c	200		200	90,00	18.000	-	-	18.000	5.000	-	-	5.000	-	-	23.000	-	23.000
Gelders café - klimaat, natuur en leefomgeving	c			0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestuurlijke overleggen	c	50		50	90,00	4.500	-	-	4.500	-	-	-	-	-	-	4.500	-	4.500
NLO en Oogstfeest	c	100		100	90,00	9.000	-	-	9.000	1.500	-	-	1.500	-	-	10.500	-	10.500
Samenwerkingsoverleggen NMF	c		20	20	80,00	-	-	1.600	1.600	-	-	-	-	-	-	-	1.600	1.600
Samenwerking NMF - energieservicepunt	c			0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Communicatie																		
Communicatie, seizoens- en nieuwsbrieven	c	350		350	90,00	31.500	-	-	31.500	11.000	-	-	11.000	-	-	42.500	-	42.500
Werving en binding burgers en bedrijven	c		200	200	90,00	-	-	18.000	18.000	-	-	-	200	200	-	-	18.200	18.200
Acquisitie																		
Acquisitiekosten	c		200	200	90,00	-	-	18.000	18.000	-	-	-	-	-	-	-	18.000	18.000
Nieuwe projecten A	a			0	-	-	-	-	-	-	-	-	26.720	-	-	-	26.720	26.720
Nieuwe projecten B	b			0	-	-	-	-	-	-	-	-	26.720	-	-	-	26.720	26.720
Nieuwe projecten C	c			0	-	-	-	-	-	-	-	-	13.360	-	-	-	13.360	13.360
TOTAAL																		
TOTAAL		2665	3969	6634	88,88			238.850	350.810	589.660		23.500	82.200	105.700		262.350	433.010	762.160
TOTAAL MOOI GELDERLAND	a	730	1576	2306	89,67	65.700	141.090	206.790	-	4.000	38.720	16.000	-	69.700	179.810	249.510		
TO TAAL DUURZAAM GELDERLAND	b	985	1973	2958	87,82	87.650	172.120	259.770	-	-	96.720	70.000	-	87.650	268.840	356.490		
TOTAAL STERK NETWERK	c	950	420	1370	89,85	85.500	37.600	123.100	-	19.500	13.560	19.700	-	105.000	51.160	156.160		

Financieel jaarverslag 2019

De Vereniging ontvangt budgetsubsidie van de provincie Gelderland, een jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij, overige subsidies en opdrachten en baten uit contributies en donaties.

De Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie te Arnhem heeft 2019 financieel positief afgesloten. Ten opzichte van de inkomsten bedroeg over het jaar 2019 het overschot € 33.653,= (over het jaar 2018 was er een tekort van € 18.061,=). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Tekorten en overschotten budgetsubsidie provincie Gelderland worden ten laste respectievelijk ten gunste van de egalisatiereserve budgetsubsidie gebracht. Aan de egalisatiereserve budgetsubsidie wordt dit bedrag onttrokken en toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Aan de bestemmingsreserve strategische projecten is niets toegevoegd of onttrokken.

Resultaten

De staat van baten en lasten over 2019 en 2018 kan als volgt worden samengevat:

	2019	2018
	€	€
Geworven baten	558.032	517.055
Baten als tegenprestatie levering diensten	212.508	214.202
Overige baten	57	10.786
Som der baten	770.597	742.044
Kosten besteed aan doelstellingen	589.108	611.941
Kosten beheer en administratie	143.577	134.822
Wervingskosten	4.484	13.596
Som der lasten	737.169	760.360
Saldo voor financiële baten en lasten	33.428	-/- 18.316
Saldo financiële baten en lasten	225	255
Resultaat	33.653	-/- 18.061
Resultaatbestemming		
Toevoegen/onttrekken aan continuïteitsreserve	-	-/- 18.061
Toevoegen/onttrekken aan egalisatie-reserve budgetsubsidie	19.067	-/- -10.132
Toevoegen aan continuïteitsreserve		10.132
Toevoegen aan strategische reserve projecten	14.586	

Analyse resultaat ten opzichte van begroting 2019

Inkomsten (in euro)	Resultaat 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018	Uitgaven (in euro)	Resultaat 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Baten subsidies van overheden							
Budgetsubsidie provincie Gelderland	257.914	257.914	249.916	Personeelskosten	586.369	595.600	594.540
Projectsubsidie overheden	12.000	20.000	17.987	Huisvestingskosten	27.919	30.600	29.006
Baten van particulieren				Kantoorkosten	21.094	26.100	27.001
Contributies leden	13.886	12.500	14.121	Algemene kosten	6.517	7.700	6.246
Giften en donaties	14.019	3.000	14.350	Directe projectkosten	78.978	56.220	89.382
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven				Communicatie	5.849	13.600	5.961
NMF-projecten	70.060	6.900	10.760	Professionalisering	5.638	5.000	2.852
NPL	118.000	118.000	118.000	Afschrijvingskosten	-	500	853
Baten van bedrijven	19.100	29.160	38.600	Automatisering	4.806	6.500	4.520
Baten van organisaties zonder winststreven							
Contributies lidorganisaties	4.333	5.000	3.850				
Bijdrage terreinbeheerders	48.720	48.720	48.720				
Overige	-	-	750				
Baten als tegenprestaties levering diensten	212.508	235.640	214.202				
Overige baten	57	-	10.786				
Rente	225	500	255				
Totaal inkomsten	€ 770.822	€ 737.334	€ 742.298	Totaal uitgaven	€ 737.169	€ 741.820	€ 760.360
Resultaat	€ 33.653	-€ 4.486	-€ 18.061				

Het resultaat 2019 bedraagt € 33.653,-. Dit na een resultaat van - € 18.316,- in 2018.

Van het resultaat komt € 19.067,- ten bate van de egaliseringsreserve provinciale budgetsubsidie.

€ 14.586,- komt ten bate aan de strategische reserve projecten.

Baten

De gerealiseerde baten van € 770.822,- zijn hoger dan begroot (€ 737.334,-) en dan gerealiseerd in 2018 (€ 742.044,-). Baten van particulieren zitten op niveau 2018. In 2018 waren er incidenteel hogere baten wegens donaties bij afscheid Volkert Vintges. In 2019 was er een incidentele baat van een stichting; daardoor zijn de gerealiseerde baten hoger dan begroot (€ 27.905,- vs € 15.500,-). Baten van bedrijven zijn lager dan begroot (€ 19.100,- vs € 29.160,-). In 2018 werd € 38.600,- gerealiseerd. Een paar bedrijfsvrienden hebben in 2019 geen donatie overgemaakt. Baten van verbonden organisaties zonder winststempel zijn € 188.060,- t.o.v. € 128.760,- in 2018. Het verschil wordt vooral verklaard door het nieuwe samenwerkingsproject met de NMF's Participatiecoalitie, dat niet in de begroting was opgenomen. Baten van andere organisaties zonder winststempel zijn (nagenoeg conform begroting en conform 2018) € 53.053,-. Baten uit subsidies overheden bedragen € 269.994. Dit is vergelijkbaar met hetgeen was begroot en in 2018 werd gerealiseerd. Het betreft vooral de budgetsubsidie en voor een klein deel projectsubsidie Spiegelgroep Waalweelde. Dit laatste project is in 2019 afgesloten.

Baten als tegenprestatie voor geleverde producten/diensten bedragen € 212.508,-; begroot was € 235.640,-. Deze baten zijn ook iets lager dan gerealiseerd in 2018 (€ 214.202,-). Dit komt doordat er minder opdrachten zijn verworven dan begroot.

Lasten

De gerealiseerde lasten zijn € 737.169,- en lager dan begroot (€ 741.820,-). In 2018 waren de lasten € 760.360,-. Personele kosten zijn met 586.369,- wat lager dan begroot (€ 595.600,-) en lager dan in 2018 (€ 594.540,-). Het aantal fte's was 7,79 in 2019 tegen 7,85 in 2018. Het personeelsbestand is in de 2^e helft van het jaar verjongd; wat tot gemiddeld lagere personeelskosten leidt.

Voor professionalisering is € 5.638,- gerealiseerd voor inhuur deskundigen. In 2018 was dit € 2.852,-.

Huisvestingskosten waren met € 27.919,- wat lager dan in 2018 (€ 29.006,-) en lager dan begroot (30.600,-).

Kantoorkosten € 21.094,- zijn aanzienlijk lager dan in 2018 (€ 27.001,-). Dit is dankzij minder uitbesteding administratieve ondersteuning, druk- en verzendwerk.

Algemene kosten (€ 6.517,-) zijn op niveau van voorgaand jaar. Kosten voor automatisering & afschrijving (€ 4.806,-) zijn lager dan begroot (€ 6.500,-). Kosten voor communicatie (€ 5.849,-) zijn aanzienlijk lager dan begroot (€ 13.600,-).

De directe projectkosten zijn met € 78.978,- hoger dan begroot (€ 56.220,-) en wat lager dan in 2018 (€ 89.382,-). Reden is dat voor het GEA-programma Landbouw en grondgebruik inhuur heeft plaatsgevonden die in de begroting niet voorzien was.

Kosten beheer en administratie

De GNMF hanteert als norm dat de kosten voor beheer en administratie niet uitstijgen boven de 30% en streeft naar een beperking tot 20% van de totale kosten. In 2019 waren de kosten voor beheer en administratie 19,5%. Voor een nadere specificatie zie toelichting jaarrekening 2019.

Onder de kosten voor beheer en administratie (B&A) vallen:

- de personeelskosten ten behoeve van management, relatiebeheer, CRM-systeem, personeelszaken, financiële administratie, secretariaat, klachtenafhandeling en algemene acquisitie;
- accountants- en administratiekosten, afschrijvingskosten, inclusief de afschrijvingskosten voor de automatisering, de bestuurskosten, kosten relatiebeheer, assurantien en voorziening dubieuze debiteuren worden geheel aan B&A toebedeeld;
- de communicatiekosten worden, voor zover deze geen activiteit betreffen die is toegeschreven aan een van onze speerpunten, volledig aan B&A toebedeeld.

Toerekening kosten aan doelstellingen

De verdeling van de aan de doelstelling A (Mooi Gelderland), B (Duurzaam Gelderland) en C (Samen werken aan het netwerk) toe te rekenen kosten (personeelskosten, huisvestingskosten etc.) vindt plaats op basis van de verhouding van de gerealiseerde uren per doelstelling versus totale gerealiseerde uren. De projectkostenverdeling vindt plaats op basis van de werkelijk verantwoorde projectkosten per doelstelling. Onder wervingskosten vallen de materiaalkosten (of gedeelten ervan) die expliciet gemaakt zijn voor werving van leden, lidorganisaties en donateurs en een inschatting van de gemaakte uren.

Berekening gemiddeld uurtarief 2019

Het gemiddelde uurtarief van de GNMF in 2019 bedroeg € 83,25 (in 2018: € 87,25), op basis van de totale kosten minus de directe projectkosten (€ 658.191,-) gedeeld door het aantal gerealiseerde declarabele uren (7.906 uren).

Beleggingsbeleid GNMF

De reserves van de GNMF worden niet aangewend voor belegging in effecten, zoals aandelen en obligaties. In 2019 zijn de aanwezige liquide middelen verspreid over een drietal banken.

Financieel beheer

Na afloop van elke kwartaal stelt de directie een voortgangsrapportage op, waarbij begroting versus realisatie wordt vergeleken. Ook wordt de prognose tot het einde van het jaar bijgewerkt en wordt de te verwachten liquiditeit van de organisatie voor de komende 6 maanden in beeld gebracht.

Jaarrekening 2019

Balans per 31 december 2019

ACTIVA		31-12-2019		31-12-2018	
Vaste activa	Ref.	€	€	€	€
Materiële vaste activa	1				
Verbouwing		-		-	
Inventaris		6.547		6.958	
			6.547		6.958
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa					
Overige vorderingen	2	46.902		89.115	
			46.902		89.115
Liquide middelen	3		645.148		526.659
Totaal			698.596		622.732

PASSIVA		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
Reserves en fondsen	<i>Ref.</i>				
Continuïteitsreserve	4	435.319		435.319	
Egalisatiereserve provinciale budgetsubsidie	5	19.067		-	
Bestemmingsreserve	6	100.026		85.440	
			554.412		520.759
Kortlopende schulden					
Crediteuren		11.320		14.591	
Vooruitontvangen subsidies en projectbijdragen	7	20.820		17.768	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8	63.705		22.205	
Reservering vakantiegeld	9	15.043		19.480	
Reservering vakantiedagen	10	17.937		16.958	
Overige schulden	11	15.359		10.971	
			144.184		101.973
Totaal			698.596		622.732

Staat van baten en lasten 2019

Ref.	Werkelijk 2019		Begroot 2019		Werkelijk 2018	
	€	€	€	€	€	€
<u>Baten</u>						
Baten van particulieren	12	27.905	15.500	28.472		
Baten van bedrijven		19.100	29.160	38.600		
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven*		188.060	124.900	128.760		
Baten van subsidies van overheden	13	269.914	277.914	267.903		
Baten van andere organisaties zonder winststreven	14	<u>53.053</u>	<u>53.720</u>	<u>53.320</u>		
Som van de geworven baten		558.032	501.194	517.055		
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten		212.508	235.640	214.202		
Overige baten	15	57	500	10.786		
Som van de baten		<u>770.597</u>	<u>737.334</u>	<u>742.044</u>		
 Te transporteren		770.597	737.334	742.044		

Ref.	Werkelijk 2019		Begroot 2019		Werkelijk 2018	
	€	€	€	€	€	€
Transport		770.597		737.334		742.044

Lasten

Besteed aan doelstellingen 16

Doelstelling A: GNMF voor een mooi Gelderland	184.046	253.680	191.674
Doelstelling B: GNMF voor een duurzaam Gelderland	219.186	153.280	197.422
Doelstelling C: samenwerken aan het netwerk	185.876	197.130	222.845
	<u>589.108</u>	<u>604.090</u>	<u>611.941</u>

Wervingskosten	4.484	9.800	13.596
-----------------------	-------	-------	--------

Kosten beheer en administratie	143.577	127.930	134.822
---------------------------------------	---------	---------	---------

Som van de lasten	<u>737.169</u>	<u>741.820</u>	<u>760.360</u>
--------------------------	----------------	----------------	----------------

Saldo voor financiële baten en lasten	33.428	-/- 4.486	-/- 18.316
--	--------	-----------	------------

Saldo financiële baten en lasten	<u>225</u>	<u>-</u>	<u>255</u>
----------------------------------	------------	----------	------------

Saldo van baten en lasten	<u>33.653</u>	<u>-/- 4.486</u>	<u>-/- 18.061</u>
----------------------------------	---------------	------------------	-------------------

Bestemming saldo van baten en lasten:

Toevoeging/onttrekking aan:

- continuïteitsreserve	-	-	10.132
- egalisatie-reserve budgetsubsidie	19.067	-	-/- 10.132
- bestemmingsreserve strategische projecten	26.624	-	-
- continuïteitsreserve	-	-/- 4.486	-/- 18.061
	<u>45.691</u>	<u>-/- 4.486</u>	<u>-/- 18.061</u>

Kasstroomoverzicht

	2019		2018	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat boekjaar		33.653	-/-	18.061
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen		2.943		3.073
Mutatie voorzieningen		-		-
Verandering in werkkapitaal:				
Vorderingen	42.213		69.441	
Kortlopende schulden (ex. banken)	<u>42.211</u>		<u>-/- 41.439</u>	
		<u>84.424</u>		<u>28.002</u>
		121.021		13.014
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	-/-	<u>2.532</u>	-/-	<u>-7.716</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>118.489</u>		<u>5.298</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		526.659		521.361
Mutatie boekjaar		<u>118.489</u>		<u>5.298</u>
Stand per 31 december		<u>645.148</u>		<u>526.659</u>

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van de Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie bestaan voornamelijk uit:

- het beïnvloeden van het beleid op het gebied van natuurbescherming, landschapsbescherming en milieubeheer in Gelderland;
- het overdragen van expertise van de vereniging aan lokale en regionale organisaties;
- als eerste aanspreekpunt te fungeren voor inwoners, overheden of instellingen, die zich met een vraag op het gebied van landschap en milieu geconfronteerd zien.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

De Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie is gevestigd te Arnhem op Jansbuitensingel 14, 6811 AB en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41046129.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verslaggevingperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Algemene grondslagen

Algemeen/Verslaggeving volgens CBF-Keurmerk.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze inrichting is tevens één van de voorwaarden voor het verkrijgen van het CBF-Keur. Dit is een keurmerk dat door het Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen, vastgelegd in het Reglement CBF-Erkenning Goededoelenorganisaties d.d. 29 november 2017. In 2002 heeft de vereniging dit keurmerk verworven en na een tussentijdse hertoetsing in 2015 is gebleken dat de vereniging nog immer voldoet aan de gestelde keurmerk-criteria.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Subsidieverplichtingen verdienen hierbij bijzondere aandacht. Vaak betreft dit verplichtingen voor meerdere jaren. Van een subsidieverplichting is sprake nadat het bestuur/de directie een besluit ter zake heeft genomen en dit kenbaar heeft gemaakt aan de subsidieontvanger, waardoor een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting ontstaat. Deze verplichting wordt op de balans als schuld verantwoord en gelijktijdig wordt de last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

In de balans en staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiele vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte gebruiksduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten en (dis)agio.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vereniging.

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen in geval van (tijdelijke) tegenvallende inkomsten.

Egalisatiereserve provinciale budgetsubsidie

Een egalisatiereserve is een reserve die wordt gevormd uit exploitatieoverschotten die zijn toe te rekenen aan ontvangen provinciale budgetsubsidiemiddelen. Het verschil tussen de vastgestelde subsidie en de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend, komt ten gunste of ten laste van de egalisatiereserve. De hoogte van de egalisatiereserve mag maximaal tien procent van het verstrekt provinciaal budgetsubsidiebedrag voor het betreffende boekjaar zijn.

Bestemmingsreserve strategische projecten

Het bestuur heeft in 2016 besloten dat de bestemmingsreserve strategische projecten expliciet bedoeld is voor projecten/initiatieven waarbij de GNMF risicodragend opereert. Gedacht wordt aan een revolverend fund. Dit besluit kan door het bestuur desgewenst worden herzien.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat**Baten van particulieren en bedrijven**

Deze inkomsten betreffen donaties en contributies van particulieren en bedrijven (waaronder bedrijvsvrienden) en worden verantwoord in het jaar van ontvangst.

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven

Deze inkomsten betreffen de door de "Stichting De Provinciale Milieufederaties" toegezegde jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij en de extra projectbijdragen, gefinancierd via de Postcode Loterij.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Onder de baten uit van andere organisaties zonder winststreven zijn de bijdragen van de lidorganisaties en donaties van terrein behorende organisaties verantwoord alsmede bijdragen overige organisaties zonder winststreven.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

Onder deze baten zijn de bijdragen opgenomen, voorkomend uit opdrachten van overheden en bedrijven, waarvoor diensten worden geleverd en waarover BTW wordt afgedragen.

Besteed aan doelstelling en projectverplichtingen

De projectverplichtingen in het kader van de doelstellingen worden voor de gehele looptijd als besteding verantwoord in het jaar waarin het projectbesluit is genomen en het toegezegde actieresultaat tot verplichting leidt.

De overige bestedingen worden als last opgenomen in het jaar waarin de prestatie aan de vereniging is geleverd.

Kosten eigen fondsenwerving

In de kosten eigen fondsenwerving zijn inbegrepen alle kosten die gemaakt zijn om de totale baten uit eigen fondsenwerving te verwerven, te weten de directe verwervingskosten en de met de fondsenwerving verband houdende uitvoeringskosten eigen organisatie.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

De vereniging hanteert voor haar medewerkers, die al voor 1 januari 2017 in dienst zijn, een toegezegde pensioenregeling, waarbij de pensioenuitkeringen zijn gebaseerd op middelloon (Comfort Pensioen). Voor medewerkers, die na deze datum in dienst zijn gekomen hanteert de Vereniging een pensioenregeling op basis van beschikbare premie (Bewust Pensioen). Beide pensioenregelingen zijn ondergebracht bij Nationale Nederlanden. Beide regelingen zijn afgesloten voor de periode tot en met 2021. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord.

Rentelasten en rentebaten

De rentelasten en rentebaten betreffen van derden ontvangen (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) interest.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Rentelasten en rentebaten worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

ACTIVA

Vaste activa

1. Materiële vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering

De mutaties in de materiële vaste activa kunnen als volgt worden weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Overige vaste bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€
<u>1 januari 2019</u>			
Aanschafwaarde	35.308	37.756	73.064
Cumulatieve afschrijvingen	<u>35.308</u>	<u>30.798</u>	<u>66.106</u>
Boekwaarde	<u>-</u>	<u>6.958</u>	<u>6.958</u>
<u>Mutatie in boekjaar</u>			
Investerings	-	2.532	2.532
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-	2.943	2.943
Afschrijving desinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo	<u>-</u>	<u>-/- -411</u>	<u>-/- 411</u>
<u>31 december 2019</u>			
Aanschafwaarde	35.308	40.288	75.596
Cumulatieve afschrijvingen	<u>35.308</u>	<u>33.741</u>	<u>69.049</u>
Boekwaarde	<u>-</u>	<u>6.547</u>	<u>6.547</u>
Afschrijvingspercentage	10% - 20%	20% - 33%	

2. Vorderingen

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Overige vorderingen</u>		
Afrekening subsidies en projecten	43.601	23.137
Vooruitbetaalde abonnementen, contributies, verzekeringen	-	784
Rente	225	225
Te factureren subsidies en projectbijdragen	2.435	63.689
Diversen	641	1.281
	<u>46.902</u>	<u>89.115</u>

3. Liquide middelen

ASN Bank	380.014	429.789
ING Bank	173.794	93.409
Triodos Bank	91.165	3.332
Kas	175	129
	<u>645.148</u>	<u>526.659</u>

PASSIVA	2019	2018
	€	€
Reserves en fondsen		
4. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	435.319	443.248
Voorstel resultaatbestemming inzake continuïteitsreserve	-	-/- 18.061
Voorstel resultaatbestemming inzake egaliseringsreserve budgetsubsidie	-	10.132
	<u>435.319</u>	<u>435.319</u>
Stand per 31 december	<u>435.319</u>	<u>435.319</u>

Sinds het jaar 2000 is het systeem van exploitatiesubsidie omgezet in budgetsubsidie. De budgetfinanciering biedt de mogelijkheid tot "eigen reservevorming". Deze reserve is noodzakelijk om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. Uitgangspunt is een continuïteitsreserve van minimaal 50% van de jaaromzet.

Per 31 december 2019 bedraagt dit percentage 56,5%. Er is geen noodzaak dit percentage verder te laten stijgen.

5. Egaliseringsreserve

Saldo per 1 januari	-	10.132
Egaliseringsreserve budgetsubsidie	19.067	-/- 10.132
	<u>19.067</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>19.067</u>	<u>-</u>

Een egaliseringsreserve is een reserve die wordt gevormd uit exploitatieoverschotten die zijn toe te rekenen aan ontvangen provinciale budgetsubsidie-middelen. Het verschil tussen de vastgestelde subsidie en de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor de subsidie in een kalenderjaar werd verleend, komt ten gunste of laste van de egaliseringsreserve. Deze reserve is sinds boekjaar 2014 ingesteld. De hoogte van de egaliseringsreserve mag maximaal tien procent van het verstrekt provinciaal budgetsubsidiebedrag voor het betreffende boekjaar bedragen.

6. Bestemmingsreserve: strategische projecten

Saldo per 1 januari	85.440	85.440
Strategische reserve	<u>14.586</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>100.026</u>	<u>85.440</u>

Deze reserve is bedoeld voor (co)financiering van projecten waarvoor de Gelderse Natuur en Milieufederatie risico neemt.

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Het exploitatieresultaat over 2019 vertoont een overschot van € 33.653.

Het exploitatieresultaat van € 14.586,- zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve strategische projecten en voor € 19.067,- aan de egaliseringsreserve budgetsubsidie. Aan de ALV zal worden voorgesteld hiermee in te stemmen.

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Kortlopende schulden	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€

7. Vooruitontvangen subsidies en projectbijdragen

Vooruitontvangen projectsubsidies en projectbijdragen	<u>20.820</u>	<u>17.768</u>
---	---------------	---------------

De post vooruitontvangen subsidies en projectbijdragen betreft ontvangen bedragen voor werkzaamheden van projecten waarvan de uitvoering doorloopt naar het volgende boekjaar.

8. Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	36.396	14.283
Omzetbelasting	<u>27.309</u>	<u>7.922</u>
	<u>63.705</u>	<u>22.205</u>

9. Reservering vakantiegeld

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	19.480	20.112
Mutatie boekjaar	-/- <u>4.437</u>	-/- <u>632</u>
Saldo per 31 december	<u>15.043</u>	<u>19.480</u>

Het betreft hier het saldo van de opgebouwde vakantierechten ultimo van het lopende boekjaar, dat in mei van het komende boekjaar wordt uitgekeerd.

10. Reservering vakantiedagen

Saldo per 1 januari	16.958	15.351
Mutatie boekjaar	<u>979</u>	<u>1.607</u>
Saldo per 31 december	<u>17.937</u>	<u>16.958</u>

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
11. Overige schulden		
Accountantskosten	8.470	9.154
Diversen	<u>6.889</u>	<u>1.818</u>
	<u>15.359</u>	<u>10.971</u>

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Met ingang van 15 mei 1987 huurt de Vereniging bedrijfsruimte op de locatie Jansbuitensingel 14 te Arnhem. De looptijd van het huurcontract is per 1 januari 2016 verlengd tot en met 31 december 2021 met nog eens een optie tot verlenging van eenmaal maal vijf jaar. De huur bedraagt vanaf 2017 € 27.060,= per jaar, waarvan een bedrag van € 12.600,= wordt doorbelast aan het IVN. Jaarlijks vindt indexering plaats op basis van wijzigingen van het maandprijsindexcijfer dat door het CBS wordt vastgesteld. Per 1 januari 2020 heeft geen indexering plaatsgevonden.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2019

Baten

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
12. Baten van particulieren		
Contributies leden	13.886	14.121
Giften en donaties	<u>14.019</u>	<u>14.350</u>
	<u>27.905</u>	<u>28.472</u>
13. Baten van subsidies van overheden		
Budgetsubsidie Provincie Gelderland	257.914	249.916
Projectsubsidie Provincie Gelderland	12.000	17.987
	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>269.914</u>	<u>267.903</u>
14. Baten van organisaties zonder winststreven		
Contributie lidorganisaties	4.333	3.850
Bijdrage terreinbeheerders	48.720	48.720
Overige	<u>-</u>	<u>750</u>
	<u>53.053</u>	<u>53.320</u>
15. Overige baten		
Incidentele baten	57	10.786
	<u>57</u>	<u>10.786</u>

Lasten	<u>2019</u> €	<u>2018</u> €
<u>Projectkosten</u>		
Directe projectkosten	<u>78.978</u>	<u>89.382</u>
Hieronder zijn begrepen de direct aan de projecten toegerekende kosten.		
<u>Uitvoeringskosten</u>		
Personeelskosten	586.369	594.540
Professionalisering	5.638	2.852
Huisvestingskosten	27.919	29.006
Kantoorkosten	21.094	27.001
Algemene kosten	6.517	6.246
Afschrijvingen	-	853
Automatisering	4.806	4.520
Communicatie	<u>5.849</u>	<u>5.961</u>
	<u>658.191</u>	<u>670.978</u>
<u>Totaal lasten</u>	<u>737.169</u>	<u>760.360</u>

16. Specificatie en verdeling uitvoeringskosten naar bestemming/beschikbaar voor doelstelling

	Doelstelling			Wervings-	B&A	Totaal	Begroot	Totaal
Kosten	A	B	C	kosten		2019	2019	2018
	€	€	€	€	€	€	€	€
Aankoop en verwervingen (projectkosten)	23.687	28.353	26.937	-	-	78.978	56.220	89.381
Publiciteit, communicatie en professionalisering	€ 1.664	€ 1.981	€ 1.650	€ 1.887	€ 4.305	11.488	18.600	8.813
Personeelskosten	€ 145.755	€ 173.454	€ 144.465	€ 2.482	€ 120.212	586.369	595.600	594.540
Huisvestingskosten	€ 7.425	€ 8.836	€ 7.359	€ 65	€ 4.233	27.919	30.600	29.006
Kantoor- en algemene kosten	€ 4.925	€ 5.861	€ 4.881	€ 43	€ 11.900	27.610	33.800	33.247
Automatiseringskosten	€ 589	€ 701	€ 583	€ 5	€ 2.928	4.806	6.500	4.520
Afschrijving en rente	-	-	-	-	-	-	500	853
Totaal	184.046	219.186	185.876	4.484	143.577	737.169	741.820	760.360

De kosten voor de doelstellingen bedragen in 2019: € 589.108,=. De kosten voor Beheer en Administratie bedragen € 143.577,=.

Ten opzichte van de totale kosten ad € 737.169,= bedraagt dit 19,5%.

- doelstelling A: € 184.046,= (25,0%)
- doelstelling B: € 219.186,= (29,7%)
- doelstelling C: € 185.876,= (25,2%)
- wervingskosten: € 4.484,= (0,6%)

Het huidige percentage kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van baten uit eigen fondsenwerving bedraagt 4,5% (€ 4.484,= / € 100.058,=). De GNMF heeft als beleid dit percentage onder de 25% te houden.

	<u>2019</u>		<u>2018</u>
	€		€
<i>Personeelskosten</i>			
Salarissen	381.127		415.231
Sociale lasten	71.504		70.780
Ziekengeldverzekering en Arbodienst	17.182		14.735
Pensioenpremie	67.430		80.284
Reis- en verblijfkosten	9.654		12.001
Kantinekosten	1.891		1.906
Ziekengelduitkering	-/- 7.313		-/- 14.580
Diversen	<u>44.895</u>		<u>14.183</u>
	<u>586.369</u>		<u>594.540</u>

Ultimo 2019 waren in totaal 11 personen werkzaam voor de Vereniging (fte: 7,79) (2018: 7,85 fte).

In de eerste helft van het verslagjaar 2019 was sprake van langdurige ziektegevallen; het percentage ziekteverzuim bedroeg 3,6% (in 2018 was dit 8,3%).

Verantwoording uit hoofde van de Regeling beloning directeuren Goede doelen organisaties en de Wet normering topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De salariering van de directeur Souwerbren € 71.760,= (omgerekend naar 38-urige werkweek) voldoet aan de 'Regeling Beloning Directeuren Goede Doelen' versie 12 oktober 2017, aanhangsel 3 (1 april 2019) van Goede Doelen Nederland. De Basis Score voor Directiefuncties (BSD-score) bedraagt 327 (beoordeling maart 2019 door het bestuur), hetgeen overeenkomt met een inschaling op salarisniveau E: met een maximum van € 86.578,= (per 1 juli 2019).

Bezoldiging topfunctionarissen

Naam

Functie

Duur dienstverband in 2019

Omvang dienstverband (in fte)

Gewezen topfunctionaris?

Echte of fictieve dienstbetrekking?

P. Souwerbren

directeur

01/01 - 31/12

0,84

nee

echte

Individueel WNT-maximum

€ 86.578

Bezoldiging

Beloning

€ 60.429

Belastbare onkostenvergoeding

-

Beloningen betaalbaar op termijn

€ 7.029

Subtotaal

€ 67.458

Onverschuldigd betaald bedrag

-

Totaal bezoldiging (2019)

€ 67.458

Motivering indien overschrijding:

n.v.t.

Gegevens 2018

Duur dienstverband in 2018

01/05 - 31/12

Omvang dienstverband 2018

0,84

Bezoldiging 2018

Beloning

€ 37.300

Belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

€ 4.883

€ 42.184

Onverschuldigd betaald bedrag

Totaal bezoldiging (2018)

€ 42.184

Individueel WNT-maximum 2018

€ 105.840

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Professionalisering		
Trainingen en begeleiding personeel	<u>5.638</u>	<u>2.852</u>
 Huisvestingskosten		
Huur	14.460	14.460
Energiekosten	3.450	3.339
Inrichting, onderhoud en diversen	2.713	4.973
Schoonmaakkosten	<u>7.296</u>	<u>6.234</u>
	<u>27.919</u>	<u>29.006</u>
 Kantoorkosten		
Accountantskosten	7.526	7.686
Administratieve dienstverlening	-	3.695
Loonadministratiekosten	2.347	2.240
Telefoon	5.105	4.084
Kantoorbenodigdheden	513	746
Abonnementen en contributies	3.703	3.603
Porti	478	1.287
Drukwerk	845	2.640
Overige advieskosten	<u>574</u>	<u>1.019</u>
	<u>21.094</u>	<u>27.001</u>
 Algemene kosten		
Assuranties	1.800	1.758
Bestuurskosten, inclusief ALV	3.679	3.846
Diversen	280	90
Bankkosten	<u>758</u>	<u>551</u>
	<u>6.517</u>	<u>6.246</u>

	<u>2019</u> €	<u>2018</u> €
Afschrijvingen		
Verbouwing	-	853
Inventaris	-	-
	<u>-</u>	<u>853</u>
Automatiseringskosten		
Kosten automatisering	1.863	2.300
Afschrijving computers etc.	<u>2.943</u>	<u>2.220</u>
	<u>4.806</u>	<u>4.520</u>
Communicatie	<u>5.849</u>	<u>5.961</u>

Arnhem, 31 maart 2020

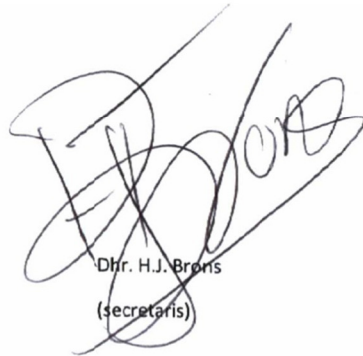
Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie

Namens het bestuur

Dhr. D.H. van Uitert

(voorzitter)

Dhr. H.J. Brons

(secretaris)

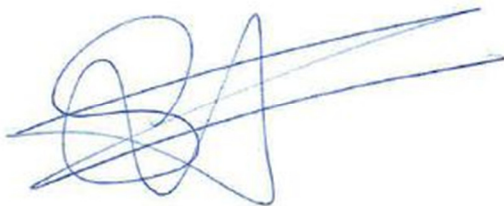
Mevr. Y. Kleefkens

(penningmeester)

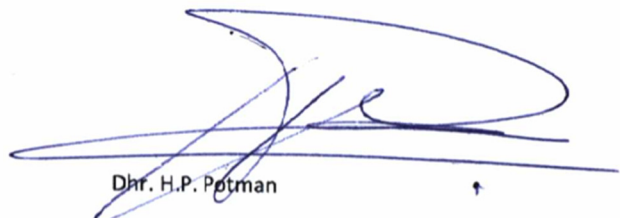

Mevr. C.T.E.M. Haubrich-Gooskens

(vicevoorzitter)

Dhr. L.J.M.G. Dortmans

Dhr. H.P. Potman

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op bladzijde 29 tot en met 56 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie per 31 december 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019 met een balanstotaal van € 698.596;
2. de staat van baten en lasten over 2019 met een positief saldo van € 33.653; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het inhoudelijke verslag;
- het financieel jaarverslag 2019;
- de overige gegevens; en
- bijlagen 1 tot en met 6.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Cuijk, 8 april 2020

FreshFinance

w.g. drs. J.W.M. Peeters RA

Bijlagen

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie te Arnhem

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

Bijlage 1: Verantwoording bijdrage fonds provinciale milieufederaties

Bijdrage aan federaties 2019 ad € 118.000,= (vrij te besteden)

Ambitie provinciaal beleid natuur en landschap	€	13.074
Microplanologie GNMF	€	15.804
Beroepsprocedures	€	6.523
Circulaire economie	€	7.008
Training klimaatbuffers ambassadeurs	€	2.067
Stikstofbeleid en natuur	€	6.140
Voedselcampagne	€	7.846
Klimaattafel landbouw en landgebruik	€	12.774
Werving en binding burgers en bedrijven	€	13.482
Gelders café - klimaat, natuur en leefomgeving	€	498
NLO en Oogstfeest	€	1.369
Samenwerkingsoverleggen NMF	€	10.160
Acquisitiekosten	€	15.879
Meerwerk natuurinclusieve landbouw	€	10.978
	€	123.602
Eigen bijdrage	€	5.602
Bijdrage NPL	€	118.000

Bijlage 2: Overzicht ontvangsten 2019 van Stichting De Natuur en Milieufederaties

	Daadwerkelijk ontvangen in 2019	
NMF - nazorg milieustudie wind op land	€	3.220,00
NMF-GoodFoodClub	€	2.400,00
RES-participatie	€	59.600,00
Portefeuillehouders	€	3.000,00
NMF - circulaire economie	€	960,00
NMF - energie-initiatieven	€	1.000,00
NMF - Portefeuille Landbouw-biodiversiteit	€	1.160,00
Jaarlijkse bijdrage 2019	€	118.000,00
	€	189.340,00

Bijlage 3: Werkelijke totale kosten verdeeld naar doelstelling

Overzicht 2019: werkelijke kosten	Mooi Gelderland	Duurzaam Gelderland	Samenwerken aan het netwerk	Totaal	Incidentele lasten (niet tot het uurtarief behorend)	Totaal
Uren						
budgetsubsidie (in uren)	668	819	1319	2805		
overige (in uren)	1817	2141	1144	5102		
Totaal	2485	2959	2463	7906		
budgetsubsidie uren (in €)	53.964	69.305	97.815	221.085		
overige uren (in €)	147.286	164.944	90.876	403.106		
Totaal uren (in €)	201.250	234.250	188.691	624.191		
Directe projectkosten						
budgetsubsidie (in €)	6.801	1.069	9.892	17.762		
overige (in €)	16.887	27.284	17.045	61.215		
Totaal (in €)	23.687	28.353	26.937	78.978		
Totaal (uren + directe projectkosten)						
budgetsubsidie (in €)	60.765	70.374	107.708	238.847		
overige (in €)	164.173	192.228	107.921	464.322		
Totaal (in €)	224.938	262.602	215.629	703.169	34.000	737.169

Bijlage 4: Werkelijke kosten en aandeel budgetsubsidie

Overzicht 2019: budgetsubsidie (begroot uren/kosten en werkelijke uren/kosten)	Totaal				Aandeel Provincie Gelderland			
	begrote uren	begrote kosten	werkelijke uren	werkelijke kosten	begrote uren	begrote kosten	werkelijke uren	werkelijke kosten
A. MOOI GELDERLAND								
Speerpunt Kwaliteit Gelderse Natuur								
Gebiedsregie Hattemerpoort	278	€ 30.060	235,0	€ 21.690				
Gebiedsontwikkeling Wilp			113,5	€ 9.191				
Herstel biodiversiteit	50	€ 4.500	23,5	€ 1.872	50	€ 4.500	24	€ 1.872
Ambitie provinciaal beleid natuur en landschap	80	€ 8.200	110,0	€ 12.688				
Lokale omgevingsvisies-lokale netwerken	150	€ 18.500	59,0	€ 11.588	150	€ 18.500	59	€ 11.588
Microplanologie GNMf	620	€ 55.800	613,0	€ 50.529				
Microplanologie Staatsbosbeheer	180	€ 16.180	207,0	€ 16.953				
Microplanologie VitenS	240	€ 21.600	223,0	€ 16.887				
Beroepsprocedures	200	€ 20.500	129,5	€ 5.999				
Speerpunt Mooi Landschap								
Logistiek, bedrijvigheid en vliegverkeer	200	€ 18.000	363,0	€ 29.604	200	€ 18.000	363	€ 29.604
Nacht van de Nacht	120	€ 12.300	96,0	€ 6.924	120	€ 10.800	96	€ 6.924
Duurzaam waterbeheer	150	€ 13.500	126,0	€ 10.777	150	€ 13.500	126	€ 10.777
Spiegelgroep Waalweelde	184	€ 20.000	118,0	€ 25.172				
Duurzame mobiliteit in stedelijke knooppunt			18,0	€ 1.336				
Geef om Gelderland	300	€ 32.000	50,0	€ 3.728				
Totaal Mooi Gelderland	2752	€ 271.140	2485	€ 224.938	670	€ 65.300	668	€ 60.765

B. DUURZAAM GELDERLAND									
Speerpunt Klimaat en Energie									
Gelders Energie Akkoord	450	€ 40.500	300,0	€ 26.826	450	€ 40.500	300	€ 26.826	
Gelders Energie Akkoord (secretariaat)	320	€ 28.800	184,0	€ 15.621					
Acceptatie, participatie & realisatie windenergie	175	€ 15.750	178,0	€ 15.033	175	€ 15.750	178	€ 15.033	
Begeleiding lokale initiatieven zon/wind Duivendijk	100	€ 9.000	82,5	€ 6.979					
Circulaire economie	100	€ 9.000	78,0	€ 6.734					
Bedrijven en Milieu	235	€ 21.150	196,0	€ 16.640	235	€ 21.150	196	€ 16.640	
Gelders Model Windontwikkeling			154,5	€ 20.053					
Transparantie warmtenetten			34,0	€ 2.446					
NMF - nazorg milieustudie wind op land			15,5	€ 1.309					
Training klimaatbuffers ambassadeurs			23,5	€ 1.985					
Beleidskader Zon West-Betuwe-1			48,0	€ 4.054					
Beleidskader Zon West-Betuwe-2			120,0	€ 10.135					
Participatie wind en zon in Beuningen			22,0	€ 1.858					
Speerpunt Gezonde Landbouw en Voedsel									
Platform natuurinclusieve landbouw			272,5	€ 18.959					
NMF-GoodFoodClub			35,0	€ 2.527					
RES-participatie			554,5	€ 40.866					
Stikstofbeleid en natuur			60,0	€ 5.929					
Agenda Vitaal Platteland/duurzame veehouderij	125	€ 11.250	121,0	€ 10.366	125	€ 11.250	121	€ 10.366	
Actieplan weide- en akkervogels	50	€ 4.500	23,5	€ 1.509	50	€ 4.500	24	€ 1.509	
Voedselcampagne	100	€ 9.000	106,5	€ 7.472					
Klimaattafel landbouw en landgebruik	50	€ 4.500	81,0	€ 5.200					
Actieplan natuurinclusieve landbouw Gld.	83	€ 7.500	269,0	€ 40.099					
Totaal Duurzaam Gelderland	1788	€ 160.950	2959	€ 262.602	1035	€ 93.150	819	€ 70.374	

WERKELIJKE KOSTEN BUDGETSUBSIDIE

Overzicht 2019: budgetsubsidie (begroot uren/kosten en werkelijke uren/kosten)	Totaal				Aandeel Provincie Gelderland			
	begrote uren	begrote kosten	werkelijke uren	werkelijke kosten	begrote uren	begrote kosten	werkelijke uren	werkelijke kosten
C. STERK NETWERK VOOR MOOI EN DUURZAAM GELDERLAND								
Speerpunt Samenwerking en Lokale Netwerken								
Helpdesk en cursussen	275	€ 27.250	302,5	€ 24.859	275	€ 27.250	303	€ 24.859
Werving en binding burgers en bedrijven	375	€ 37.750	348,0	€ 24.929				
Communicatie leden en lidorganisaties	250	€ 26.500	212,0	€ 15.251	250	€ 22.500	212	€ 15.251
Gelders café - klimaat, natuur en leefomgeving	50	€ 9.500	4,0	€ 484				
Bestuurlijke overleggen	50	€ 4.500	48,0	€ 4.743	50	€ 4.500	48	€ 4.743
NLO en Oogstfeest	182	€ 17.870	160,5	€ 14.354	100	€ 9.000	99	€ 8.325
Samenwerkingsoverleggen NMF	125	€ 11.250	150,0	€ 13.020				
NMF - circulaire economie			24,0	€ 2.088				
NMF - energie-initiatieven	80	€ 6.400	25,0	€ 2.122				
NMF - Portefeuille Landbouw-biodiversiteit			88,0	€ 8.771				
NMF - Klimaat en Energie			20,0	€ 1.689				
NMF - Acquisitie NPL (Plan Boom)			13,5	€ 1.334				
GEA - Landbouw en Grondgebruik			182,5	€ 28.627				
Communicatie en Overleggen								
Communicatie	350	€ 42.500	657,5	€ 54.529	350	€ 40.700	658	€ 54.529
Overig								
Acquisitiekosten	200	€ 18.000	227,0	€ 18.828				
Nieuwe projecten	1202	€ 108.210						
Totaal Samenwerken aan het netwerk	3140	€ 309.730	2463	€ 215.629	1025	€ 103.950	1319	€ 107.708
Totaal A+B+C	7680	€ 741.820	7906,0	€ 703.169	2730	€ 262.400	2804,5	€ 238.847

Bijlage 5: Verantwoordingsverklaring vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie

De bestuursleden van de Gelderse Natuur en Milieufederatie onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' (het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' (vaststellen of goedkeuren van plannen) en van de 'uitvoering'."
2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing, beveiliging van informatie en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier de Gelderse Natuur en Milieufederatie invulling geeft aan deze principes.

Ad 1 Functiescheiding tussen toezicht en uitvoering

Bij de Gelderse Natuur en Milieufederatie is de uitvoering van het beleid gescheiden van de functie 'besturen' en 'toezicht houden'. De Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de vereniging, heeft daarbij de taak de organisatie en het bestuur te controleren.

De manier waarop deze scheiding plaatsvindt is vastgelegd in het besluit *Beschrijving en besluit scheiding tussen functie 'toezicht houden', 'besturen' en 'uitvoering' bij de Gelderse Natuur en Milieufederatie*, vastgesteld in de bestuursvergadering van 25 november 2009 en aangepast op 25 maart 2015 vanwege vragen van het CBF t.a.v. een helderder taakverdeling en vanwege de wijziging van de GNMF van een stichting in een vereniging. Statutair is bepaald: 'Het bestuur is belast met het besturen van vereniging', in de zin van, het vaststellen van beleid en het toetsen en monitoren van de uitvoering. Hiervoor worden de bestuursvergaderingen in november (werkplan en begroting) en in maart (jaarverslag en jaarrekening) gebruikt. Het bestuur heeft daarnaast de taak om tussentijds het beleid te controleren. Dit gebeurt elk kwartaal (in de vergaderingen in april, augustus/september, oktober en januari) aan de hand van kwartaalcijfers en kwartaalevaluaties.

Over de taakverdeling tussen directie (uitvoering) en bestuur (besturen) zijn afspraken vastgelegd in het directiestatuut, vastgesteld op 27 oktober 2005 en op 19 september 2014 aangepast aan de verenigingsvorm.

Over de taakverdeling binnen het bestuur zijn afspraken vastgelegd in het bestuursbesluit *Taakverdeling c.q. verantwoordelijkheden van bestuur Gelderse Natuur en Milieufederatie*, vastgesteld op 8 juli 2009 en aangepast 25 maart 2015. Bij wijziging van de bestuurssamenstelling kan de taakverdeling bij bestuursbesluit worden gewijzigd op basis van de deskundigheden van de afzonderlijke bestuursleden.

Ad 2 Optimale besteding van de financiële middelen

De vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie heeft ten doel de bevordering van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieuzorg in de provincie Gelderland, alles in de meest ruime zin.

De Gelderse Natuur en Milieufederatie werkt voortdurend aan verbetering van de projectmatige aanpak van haar werkzaamheden. Alle activiteiten zijn gericht op het realiseren van de doelstelling van de Gelderse Natuur en Milieufederatie.

Optimalisering van de effectiviteit van de organisatie vindt op de volgende manier plaats:

- De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan van de vereniging.
- Het bestuur stelt in samenwerking met de directie jaarlijks een werkplan met begroting op, waarin onder meer de gewenste resultaten, begrote kosten en beoogde financiering per project zijn vastgelegd. De Algemene Ledenvergadering stelt het werkplan en de begroting, al dan niet aangepast, vast.

- Om te komen tot een verdere optimalisatie van de werkwijze van de organisatie worden in het strategisch plan en het werkplan speerpunten benoemd waarin hoofdzak de te besteden middelen aan worden besteed (zie hiervoor het strategisch plan en het werkplan).
- De directie voorziet (de gedelegeerde van) het bestuur van financiële kwartaalrapportages, waarin de gerealiseerde cijfers t.o.v. de begroting zichtbaar worden gemaakt.
- De directie informeert het bestuur over mogelijke overschrijdingen van de begroting of verschuivingen van meer dan 10% binnen de hoofdposten op de begroting.
- De vereniging heeft haar financiële reserves grotendeels ondergebracht op een spaarrekening van de ASN- en heeft een betaalrekening bij de Triodosbank. De vereniging heeft als beleid om deze reserves niet te beleggen.
- Over de voortgang van het werkplan en de afzonderlijke projecten wordt conform de daarover gemaakte afspraken aan de partners en subsidieverstrekkers gerapporteerd.
- Het bestuur stelt in samenwerking met de directie jaarlijks een jaarverslag en een jaarrekening op conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. De accountant controleert deze en voorziet de jaarrekening van een Controleverklaring. De accountant rapporteert rechtstreeks aan het bestuur over de jaarlijkse accountantscontrole. De Algemene Ledenvergadering stelt, na de Controleverklaring van de onafhankelijke accountant gezien hebbend, het jaarverslag en de jaarrekening, al dan niet aangepast, vast.
- Minimaal één keer in de vier jaar stelt de GNMF een Strategisch plan/notitie op. In dit Strategisch plan/notitie benoemt de GNMF de speerpunten voor de komende jaren en de daarbij horende richtinggevendende doelstellingen. Deze legt het bestuur voor advies voor aan de directie en medewerkers van de Gelderse Natuur en Milieufederatie. Het bestuur biedt het plan aan de Algemene Ledenvergadering aan, die het vast stelt.
- Het bestuur evalueert jaarlijks haar functioneren om te komen tot een verdere optimalisatie van het functioneren van het bestuur als geheel. Indien nodig voert de voorzitter individuele functioneringsgesprekken met de individuele bestuursleden.
- De organisatie streeft naar een verantwoorde verhouding tussen productiviteit en overhead. Als referentiepunten hanteren we daarbij overheadgemiddelden van vergelijkbare goede doelenorganisaties.
- Daarnaast werkt de Gelderse Natuur en Milieufederatie aan optimalisering van haar effectiviteit door:
 - Structurele samenwerking met lokale organisaties, de afzonderlijke Natuur en Milieufederaties, de (12 Provinciale) Natuur en Milieufederaties, terreinbeheerders en overige partners.
 - Uitwisseling van kennis over organisatieveranderingen en verbeteringsprocessen met andere provinciale instellingen, en Natuur en Milieufederaties.

Ad 3. Streven naar optimale relaties met belanghebbenden

De Gelderse Natuur en Milieufederatie ondersteunt mensen, die zich actief inzetten voor hun eigen leefomgeving, voor zover passend binnen de doelstelling van de GNMF. Zij vervult de functie van vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van lokale activiteiten in Gelderland. Zij beschikt daarvoor over een breed netwerk aan contacten, die bij deze ondersteuning van dienst kunnen zijn.

Gerelateerd aan de doelstelling van de GNMF zijn belanghebbenden:

1. Lokale organisaties en individuen, die zich inzetten voor natuur, milieu en landschap in Gelderland;
2. Beleidsmakers en beslissers in openbaar bestuur en bedrijfsleven, die invloed uitoefenen op het terrein van natuur, milieu en landschap in Gelderland;
3. Samenwerkingspartners;
4. De GNMF zal zich blijven richten op beleidsbeïnvloeding via bestuurders en bedrijfsleven, maar wil zich daarnaast meer richten op een goede en efficiënte informatievoorziening aan een breed publiek; d.w.z. alle in natuur, milieu en landschap geïnteresseerde mensen.

De informatievoorziening is erop gericht om de effectiviteit van de activiteiten van de Gelderse Natuur en Milieufederatie te vergroten en de relatie met de belanghebbenden te vergroten, waarbij beveiliging van persoonsgegevens voldoet aan de Europese 'General Data Protection Regulation' die vanaf 25 mei 2018 in Nederland geldt. Concrete voorbeelden zijn:

- de website van de GNMF, waarmee op een heldere manier inzicht wordt gegeven in de visie, taken en rollen van de GNMF, in haar activiteiten en die van haar collega-organisaties;
- de digitale nieuwsbrief, waarmee geïnteresseerden actief worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en activiteiten;
- de invoering van het databeveiligingsbeleid, waaronder een gebruikersrichtlijn voor alle medewerkers voor het veilig omgaan met persoonsgegevens. Medewerkers krijgen alleen toegang tot gegevens waar zij uit hoofde van hun functie toegang tot moeten hebben. Met externe partijen wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten. Een actuele privacyverklaring op de website geeft inzicht in welke persoonsgegevens de GNMF opslaat, met welk doel en hoe deze in te zien of te verwijderen zijn.

Het jaarverslag en de jaarrekening van de Gelderse Natuur en Milieufederatie zijn bij de organisatie op te vragen of via de website www.gnmf.nl te downloaden.

Een ieder is vrij om inbreng te leveren en te reageren op onze activiteiten en het te voeren of gevoerde strategische en inhoudelijke beleid. Dat kan op verschillende manieren, maar onze website is daarvoor een goed platform. Meningen, opvattingen of reacties worden zeer op prijs gesteld en worden in de reguliere werkprocessen van beleidsvorming en uitvoering meegenomen.

Tenslotte hanteert de GNMF een klachtenprocedure, zie voor de uitvoering daarvan bijlage 6.

Bijlage 6: Klachtenprocedure

Algemeen

Klachten zijn belangrijke signalen voor de GNMF. Personen (1) die contact opnemen zijn gemotiveerd om ons iets te laten weten en doen moeite door te schrijven of te bellen. De GNMF kan met die informatie zaken verbeteren, inhoudelijke discussie aanscherpen of weten wat er binnen de organisatie is misgegaan.

Het is van belang dat de GNMF zorgvuldig omgaat met de klachten die haar bereiken.

Klachten dienen binnen 14 dagen afgehandeld te worden.

Doelstelling

1. Klachten afhandelen op een vooraf vastgestelde eenduidige wijze, om de servicegraad naar de donateurs, relaties en geïnteresseerden te verhogen.
2. Ten behoeve van bestuur en /of management inzicht verschaffen in het totale aantal, de soort en de ernst van klachten en kunnen leiden tot aanbevelingen in de werkprocessen of inhoudelijke koers.

Procedure

De ontvangst van de klacht

Een persoon kan op verschillende manieren zijn klacht bij de GNMF kenbaar maken. Zowel telefonisch als schriftelijk/E-mail kunnen de klachten binnenkomen. Alle uitingen worden door de directeur/communicatiemedewerker verzameld en in de administratie gezet. De directeur/communicatiemedewerker bewaakt dat de klachten op tijd worden afgehandeld. De ontvangst van telefonische en schriftelijke klachten verschilt en wordt op de volgende wijze afgehandeld.

Telefonisch

- Komt binnen bij de receptie
De receptie geeft de klacht door aan de directeur of de medewerker communicatie. Deze noteert de klacht en beantwoordt eenvoudige vragen direct. De directeur of communicatiemedewerker controleert of de klager tevreden is met het gegeven antwoord of bevestigt dat de beller binnen 14 dagen een antwoord krijgt. Tot slot wordt een samenvatting gemaakt van het gesprek en genoteerd in de administratie.
- Komt binnen via het mobiele telefoonnummer van een GNMF medewerker of directeur.
De medewerker probeert direct de klacht te beantwoorden en controleert of de klager tevreden is met het gegeven antwoord of bevestigt dat de beller binnen 14 dagen een antwoord krijgt. Via E-mail wordt het resultaat terug gemeld aan de directeur of de medewerker communicatie, die het in de administratie verwerkt.

Mocht er nog een vervolgactie nodig zijn dan wordt de procedure gevolgd van de schriftelijke klachten.

Schriftelijk (hieronder valt ook E-mail)

- Gericht aan een persoon.
- Gericht aan de GNMF algemeen.

Verwerken van een klacht

De directeur of de medewerker communicatie:

- Bewaakt dat de klacht binnen de gestelde termijn (14 dagen) wordt afgehandeld. Als de klacht niet binnen twee weken kan worden afgehandeld krijgt de klager een ontvangstbevestiging met informatie over de verdere afhandeling (tijdsduur, verloop procedure, contactpersoon etc.)
- Handelt eenvoudige klachten zelf af.
- Zorgt ervoor dat de klacht bij de juiste persoon terecht komt voor telefonische- of schriftelijke reactie.
- Zorgt ervoor dat bij schriftelijke afhandeling de brief/E-mail verstuurd en opgeslagen wordt in contacthistorie van de administratie.

- Registreert bij telefonische afhandeling de naam van de persoon die teruggebeld heeft en een korte inhoud van gesprek.

Veel klachten van dezelfde soort

Als er iets verkeerd is gegaan bij een deel van het donateurs/relatiebestand, kan de GNMF anticiperen door de donateurs/relatie te benaderen voordat deze gaat klagen. Een goede brief, of E-mail met oplossingen en excuus richting deze personen en een aanpassing van de werkprocedure, is dan de volgende weg.

Managementrapportage

Elk jaar is een rapportage door de directie over aard, omvang en afhandeling van de klachten. Dit wordt verwerkt in het jaarverslag.

- (1) Onder personen verstaan wij zowel onze donateurs, relaties, geïnteresseerden als mensen die iets aan de GNMF kenbaar willen maken.